

**ЗБІРНИК НАВЧАЛЬНИХ ПРОГРАМ
З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**
художньо-естетичного напрямку
(хореографічний профіль)

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»
(лист МОН від 10.01.2019 №1/11-98; витяг з протоколу засідання науково-методичної комісії з позашкільної освіти науково-методичної ради з питань освіти МОН України від 23.12.2019 № 4).

*Автори: Коган Ю. А., Бурдейна О. В.,
Килівник О. В., Яковчук А. Ю., Шуміліна І. В.*

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Пропоновані навчальні програми складені на основі узагальненого багаторічного досвіду педагогічного колективу комунального позашкільного навчального закладу «Одеський міський центр хореографічного мистецтва» і орієнтовані на реалізацію в гуртках художньо-естетичного напрямку хореографічного профілю.

До збірника програм увійшли чотири програми: «Основи хореографії» (2 роки навчання), «Класичний танець» (10 років навчання), «Народно-сценічний танець» (7 років навчання), «Модерн-джаз танець» (5 років навчання).

Головною метою навчальних програм є формування і розвиток хореографічних та творчих здібностей дітей та учнівської молоді засобами хореографії, формування ціннісних орієнтирів, потреби в творчій самореалізації, духовно-естетичному самовдосконаленні та професійному самовизначенні, збагачення їх емоційно-естетичного досвіду,

Досягнення поставленої мети передбачають такі завдання:

формування системи знань та уявлень про сутність, види та жанри хореографічного мистецтва, особливості художньо-образної мови мистецтва;

розвиток виконавських вмінь та навичок, хореографічних, музично-ритмічних, фізичних та творчих здібностей, збагачення і ускладнення хореографічної лексики;

виховання художніх інтересів, смаку, духовних та морально-ціннісних орієнтирів, потреби у творчій самореалізації та самовдосконаленні.

Висока результативність навчальної діяльності визначається комплексністю освітнього процесу. А саме: поряд із вивченням класичного танцю (основний рівень, четвертий рік навчання) рекомендовано розпочати вивчення народно-сценічного та модерн-джаз танцю. Загальний термін навчання за даними програмами – 12 років:

початковий рівень, 2 роки навчання (діти 5-7 років) - 216 год. (6 год./тиждень);

основний рівень, 6 років навчання (діти та учнівська молодь 8-17 років):

перший-третій роки – 144 год. (4 год./тиждень);

четвертий-п'ятий роки – 216 год. (6 год./тиждень);

шостий рік – 324 год. на рік (9 год./тиждень).

вищий рівень, 4 роки навчання (учнівська молодь 18-21 років):

перший-другий роки - 324 год. (9 год./тиждень);

третій-четвертий роки - 396 год. (11 год./тиждень).

Групи формуються залежно від віку, року навчання та попередньої підготовки дітей. Приймаються усі діти, які хочуть танцювати та не мають протипоказань до

фізичних навантажень.

Перші заняття кожного навчального року є організаційними. На них розглядаються питання дотримання санітарно-гігієнічних норм, виконання вимог правил безпеки, попередження дитячого травматизму, дотримання вимог щодо зовнішнього вигляду, правил поведінки у приміщенні, на вулиці та у громадських місцях.

При проведенні занять кожного з рівнів навчання перед вивченням нового матеріалу вихованці ознайомлюються з його термінологією, методикою виконання та основними помилками, які можуть бути допущені у ході їх засвоєння.

Навчальна програма початкового рівня розрахована на два роки і передбачає вивчення «Основ хореографії» через опанування базових хореографічних елементів, поступову фізичну підготовку дітей із врахуванням вікових особливостей. Робота на даному рівні спрямована на активізацію і розвиток хореографічних та творчих здібностей дітей, музикальності, артистизму, які слугуватимуть основою для вивчення «Класичного танцю».

Навчальна програма основного рівня є логічним продовженням вивчення хореографічного мистецтва. «Класичний танець» є важливим компонентом у хореографічному вихованні та являє собою основу серед усіх танцювальних дисциплін. Це «зразковий» танець, де всі рухи будуються на основі виворотності; він дає змогу розвивати фізичні здібності вихованців, підтягнутість корпусу, ритмічну чіткість виконання рухів, координацію всіх частин тіла. В результаті освоєння класичного танцю досягається професійна майстерність та віртуозність техніки.

На четвертому році навчання основного рівня розпочинається вивчення «Народно-сценічного танцю», який посідає чільне місце серед культурних надбань українського народу, користується широкою популярністю як на теренах України, так і за кордоном. Саме цим спричинено виокремлення народно-сценічного танцю в окрему частину навчальних програм, мета і завдання яких полягають в ознайомленні та навчанні підростаючого покоління кращим зразкам народного хореографічного мистецтва із врахуванням регіональних особливостей побутування. Українські народні танці, як базові, вивчаються протягом усього періоду навчання.

Сьогодні спостерігається особлива зацікавленість молоді до нових танцювальних напрямків, оскільки заняття сучасним танцем, стимулює розвиток мотивації до творчої діяльності, яка є ядром індивідуальності, волі, здібностей та інтелекту, що допомагає самовираженню та прояву індивідуальної хореографічної творчості. Саме тому, починаючи з шостого року навчання (основний рівень), коли вихованці вже фізіологічно сформовані, досконало володіють просторовою організацією тіла та мають достатню хореографічну підготовку починає вивчатися дисципліна «Модерн-джаз танець».

На вищому рівні навчання продовжується вивчення дисциплін «Класичний танець», «Народно-сценічний танець» та «Модерн-джаз танець». Вихованці, які засвоїли в повному обсязі навчальну програму двох років вищого рівня навчання вважаються такими, що закінчили повний курс навчання. Вихованці, які виявили професійні здібності і бажання продовжити хореографічну освіту далі - навчаються ще протягом двох років.

Основними формами освітньої діяльності є: колективні, групові та індивідуальні заняття (навчально-тренувальні заняття, індивідуальні заняття, репетиції, концертні виступи, фестивалі, перегляд театральних вистав та концертів).

З метою розвитку та підтримки обдарованих та талановитих вихованців,

здобуття ними практичних навичок і для задоволення їхніх потреб у професійному самовизначенні може застосовуватися індивідуальне навчання. Кількісний склад груп, у яких проводиться індивідуальне навчання, становить від одного до п'яти учнів (згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 1123 (з132208) від 10.12.2008). Кількість годин на тиждень передбачена в наказі Міністерства освіти і науки України № 676 від 22.07.2008 «Про затвердження Типових навчальних планів для організації навчально-виховного процесу в позашкільних навчальних закладах системи освіти і науки України».

Для проведення відповідної роботи пропонується доповнити освітній процес заняттями за окремою програмою гуртка «Ансамбль» (додаток 1).

Впровадження запропонованих програм спирається на такі *основні принципи*: наступність, доступність, синтез, наочність, міцність засвоєння знань, індивідуальний підхід, поступовий розвиток природних даних гуртківців, чітка послідовність в оволодінні лексику і технічними прийомами, систематичність і регулярність занять, цілеспрямованість навчального процесу.

Методами опрацювання навчального матеріалу є:

словесні: бесіда, розповідь, пояснення, інструктаж;

наочні: метод ілюстрацій, метод демонстрацій, показу;

практичні: тренувальні вправи, індивідуальні та творчі завдання;

репродуктивні: відтворювальні вправи;

частково-пошукові: виконання за уроком, під керівництвом педагога;

пояснювально-ілюстративні: демонстрація наочного навчання, організація сприймання, спостереження;

самостійної роботи;

стимулювання навчальної діяльності;

формування пізнавального інтересу: пізнавальні ігри, створення ситуації успіху;

контролю і самоконтролю.

Залежно від рівня навчання програми передбачаються *варіативність* форм, принципів та методів навчання.

Перевірка та оцінювання знань, умінь та навичок здійснюється під час поточного та підсумкового контролю у формі проведення концертних виступів, відкритих та підсумкових занять. У кінці кожного півріччя проводяться відкриті підсумкові заняття, а в кінці кожного навчального року – звітний концерт.

Теми та розподіл годин навчально-тематичного плану вказано орієнтовно. За необхідності, в установленому порядку, керівник гуртка може внести до зміни до кількості годин, у межах кожного змістового розділу. Враховуючи інтереси вихованців, їх кількість у групі, стан матеріально-технічного забезпечення керівник гуртка може змінювати кількість теоретичних і практичних занять (залежно від того, як швидко та якісно вихованці набувають практичних навичок), а також самостійно обирати один або кілька напрямів роботи основного та вищого рівнів, враховуючи обсяг часу передбаченого навчальними планами.

**Навчальна програма з позашкільної освіти
«ОСНОВИ ХОРЕОГРАФІЇ»**

**Початковий рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Колективно-порядкові вправи	4	22	26
3.	Ритмічні вправи	4	22	26
4.	Вправи на підлозі (партерна гімнастика)	8	28	36
5.	Вправи на середині зали	4	22	26
6.	Танцювальні елементи	4	22	26
7.	Етюди. Танці-ігри, музичні ігри	6	66	72
8.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	32	184	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Техніка безпеки життєдіяльності.

Хореографія як вид мистецтва. Основні види хореографічного мистецтва (класичний, народний, бальний, сучасний).

2. Колективно-порядкові вправи (26 год.)

Теоретична частина. Поняття лінії, колони, діагоналі, кола, півкола, інтервалу.

Практична частина. Фігурне марширування: орієнтування у просторі в різних побудовах (один за одним та в шаховому порядку).

Марширування з носка, з п'ятки, на півпальцях, з високо піднятим коліном та витягнутою стопою.

Марширування під музичний супровід: на місці, по точкам зали, по колу та зі зміною напрямку у залі.

Біг з високим підніманням колін вперед. Біг, високо піднімаючи гомілки назад.

Перелаштування і шиккування групи дітей по колу, по діагоналі та шеренгою.

Переміщення дітей з колони в пару, з пари в колону, з кола в колони, з кола в лінії.

3. Ритмічні вправи (26 год.)

Теоретична частина. Поняття музичного розміру .

Практична частина. Вслуховування у музичне звучання, з'єднання рухів з музичним супроводом.

Виконання вправ на визначення сильної долі такту («раз») та рухів на різні музичні розміри – вальс, полька, марш.

Вправи на відчуття початку та кінця музичної фрази (початок і кінець рухів разом з музикою).

4. Вправи на підлозі (партерна гімнастика) (36 год.)

Теоретична частина. Вправи партерної гімнастики. Основні закони правильного дихання під час виконання вправ на підлозі.

Практична частина. Вправи для розвитку стоп:

поняття «витагнена» та «скорочена» стопа з I, VI позиції;

скорочення та витягнення стопи лежачи на спині;

переведення стопи по колу з I виворотної в VI позицію;

змінне витягнення стопи;

вправи на укріплення м'язів стопи «збирання пісочку», сидячи на підлозі з ногами зігнутими в колінах (пальці ніг піджимаються, розправляються).

Вправи на розвиток гнучкості: лежачи на підлозі нахили до ніг і утримання їх обома руками.

Вправи на розвиток виворотності ніг: «жабка», «лотос».

Вправи на розвиток м'язів спини: «киця», «змійка», «човник», «корзинка», «дощечка», «неваляшка».

Вправи на зміцнення м'язів черевного пресу: «велосипед», «ножиці», «кут».

Шпагат, напівшпагат.

5. Вправи на середині зали (26 год.)

Теоретична частина. Поняття опорної та робочої ноги, витягнутого носка, та скороченої стопи (носок, п'ятка). Поняття «вправо», «вліво» (рука, нога, поворот голови, нахили тулуба вбік).

Практична частина. Вивчення реверансу для дівчаток та поклону для хлопчиків.

Постановка тулуба, голови.

Вивчення позиції ніг: I (вільна), VI.

Вивчення підготовчого положення рук, та рук на поясі.

Вправа «годинник» (на вивчення понять вправо», «вліво»).

Повільні напівприсідання по VI позиції, повне присідання по VI позиції.

Вправи на розвиток рівноваги:

виведення ноги з витягнутою стопою вперед, вбік, назад з I, III (вільної), VI позиції;

виведення ноги з витягнутою стопою вперед, вбік, назад та з напівприсіданням;

перехід з ноги на ногу в різних напрямках.

Вправи на розвиток шийних хребців: нахил голови вліво, вправо, вниз, назад з поступовим переведенням голови.

Вправи на розвиток плечового поясу та рук:

підйоми та кругові рухи лівим і правим плечем та обома плечима.

підйоми рук догори, вбік, вперед, опускання вниз;

кругові рухи руками (вперед, назад);

рухи передпліччя (руки зігнуті в ліктьовому суглобі) до себе, від себе;

кругові рухи в зап'ястях (вправо, вліво).

Нахили корпусу: вбік, вперед, вниз до підлоги, не згинаючи ніг в колінах та комбінуючи з присіданням по VI позиції.

Стрибки на двох ногах з VI позиції (руки на поясі).

Вправи «планка», «місток» (для хлопчиків).

Примітка. Частина вправ виконується з мовним супроводом дітей: «права рука-ліва рука»; «права нога-ліва нога», або разом з рахунком).

6. Танцювальні елементи (26 год.)

Теоретична частина. Різновиди крокових рухів.

Практична частина. Танцювальний крок з носка.

Підскоки (поперемінно). Підскок з просуванням.

Крок польки.

Галоп вправо, вліво.

Бокові приставні кроки.

«Гусачок», «Жабка», присідання «м'ячик» (для хлопчиків).

7. Танці-ігри, музичні ігри (72 год.)

Теоретична частина. Правила участі в іграх.

Практична частина. Різноманітні рухові імпрровізації, спрямовані на формування активного музично-слухового сприймання виражальних засобів музики: музичного характеру твору (веселий, сумний); темпу музики (повільно, швидко, помірно) та динамічних відтінків (голосно-тихо) на прикладі виконання рухів у різних темпах.

Віршовані мелодекламації, ритмодекламації (мовно-рухові вправи та музично-рухові забави).

Передача музичного образу через рух;

Танцювальні етюди і танці на зазначених елементах: «Кумедні гномики», «Кряк в до мажорі», «Барбарики», «Веселі бурундучки», «Оркестр» тощо (за вибором педагога).

8. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- частини тіла людини;
- різницю між правою, лівою ногою та рукою;
- позиції ніг: I (вільна), VI;
- положення рук – підготовче, на поясі
- поняття «колона», «шеренга», «коло», «інтервал», «діагональ».

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- виконувати вправи на перебудову;
- марширувати під музику по колу, діагоналі;
- розходитись парами;
- ходити на півпальцях, п'ятах, з високим підніманням колін;
- рухатись танцювальним кроком під музичний супровід;
- розрізняти характер музики;
- розпочинати та закінчувати рухи одночасно з закінченням музичного супроводу;
- самостійно виконувати елементи партерної гімнастики;
- виконувати рухи ігрового змісту під музичний супровід.

Вихованці мають набути досвід:

- виконання музично-ритмічних вправ під музику;
- виконання різноманітного перелаштування на марші;
- виконання вправ партерної гімнастики;
- виконання основних танцювальних кроків;
- виконання танцювальних рухів;
- виконання вивчених музичних ігор, танцювальних етюдів.

Початковий рівень, другий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Колективно-порядкові вправи	4	14	18
3.	Ритмічно-рухові вправи	4	14	18
4.	Партерна гімнастика	4	22	26
5.	Елементи класичного танцю (обличчям до станка)	4	14	18
6.	Вправи на середині зали	2	22	24
7.	Елементи класичного танцю	4	14	18
8.	Танцювальні елементи	2	16	18
9.	Танцювальні етюди, музичні ігри	6	66	72
10.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	32	184	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1.Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Розклад занять і форми їх проведення. Техніка безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Балет як вид музичного театру. «Казкові» балети.

2.Колективно-порядкові вправи (18 год.)

Теоретична частина. Поняття ланцюжку, равлика, шеренги, колони, інтервалу.

Практична частина. Фігурне марширування: орієнтування у просторі в різних перебудовах: групами по два, по чотири зі зміною напрямку у залі.

Біг з витягнутими ногами вперед («ножиці»).

Вправи на дотримання інтервалів у малюнках танцю: «зірочки», «равлик», (по великому і малому колі, лінії). Танцювальні малюнки «зірочка», «ланцюжок», «равлик», «змійка», «маленькі та великі кола», «квадрат», «клин».

Перелаштування та шиккування дітей по колу, діагоналі, шерензі, «ланцюжком», «равликом».

Вправи на дотримання інтервалів і збереження форми утвореного перелаштування.

Шиккування на марші: перебудова з кола в колони, лінії, з діагоналі на півколо,

перешикуння з пар в колони.

3. Ритмічно-рухові вправи (18 год.)

Теоретична частина. Поняття такту.

Практична частина. Вправи на розвиток музикальності, відчуття ритму, поєднання рухів з музичним супроводом, виховання початку та кінця музичної фрази.

Вправи на вивчення різних музичних розмірів та притупів: одинарного, подвійного, потрійного. Музично-ритмічні вправи на розвиток уваги.

4. Партерна гімнастика (18 год.)

Теоретична частина. Правила розтягування м'язів. Послідовність виконання вправ партерної гімнастики.

Практична частина. Вправи для розвитку стопи:

скорочення та витягнення стопи у I, II (виворотних) та VI позиціях лежачи на спині та животі;

переведення стопи по колу з I виворотної позиції в VI (виконується на спині).

Вправи на розвиток гнучкості:

лежачи на підлозі: робимо нахили до ніг, обхоплюючи стопи і утримуючи їх обома руками в скороченому положенні по VI та I позиції;

нахили вбік, з поворотом голови вбік нахилу не зміщуючи положення ніг;

ногами розведеними на максимальну ширину робимо круговий нахил корпусом до ніг та повертаємось у вихідне положення.

Вправи на розвиток виворотності ніг: «жабка», «лотос», «напівлотос»; в комбінації з нахилами вперед, та підйомами корпусу на руки («жабка»).

Вправи на розвиток м'язів спини : «киця», «змійка», «човник», «корзинка», «мостик» (підйом з підлоги).

Вправи на розвиток пресу:

«ножиці», «куточок»;

підйом витягнутої ноги вперед на 45° почергово;

одночасне піднімання обох ніг на 20° від підлоги, написання цифр до 5;

одночасне піднімання обох ніг на 90°.

Вправи на розвиток танцювального кроку:

підйом корпусу з положення лежачи у положення сидячи, з одночасним відведенням ноги на 90° вбік (виконується з нахилами до ноги та без).

шпагат, напівшпагат поперечний з нахилами вбік та вперед;

кидки ногою назад, лежачи на животі з виворотними ногами;

кидки ногою вперед лежачи на спині;

кидки в сторону лежачи на боці;

підйоми ноги на 90° лежачи на спині, розведення ніг в сторони, «пружина» (3-4 рази) зведення та опускання ніг на підлогу;

кидки ногою назад стоячи на колінах та долонях рук.

5. Елементи класичного танцю (обличчям до опори) (18 год.)

Теоретична частина. Термінологія класичного танцю.

Практична частина. Вправи біля опори.

Положення тулуба, голови.

Позиції ніг – I, II.

Позиції рук: підготовче положення, I, III.

Музичний розмір: 4/4, 4 такти.
Demi plie по I, II позиції.
Battement tendu в сторону з I позиції.
Releve по I позиції, і з demi-plie.

6. Вправи на середині зали (24 год.)

Теоретична частина. «Точки» навчального класу. Логіка обертів вправо, вліво.

Практична частина. Повторення вивченого матеріалу.

Постановка тулубу, голови.

Напівоберт та повний оберт навколо себе. По $\frac{1}{4}$ кола з plie releve по VI позиції.

Стрибки по точкам класу по VI позиції.

Вправи на підготовку до «повзунця» (для хлопчиків).

Примітка. Частина вправ виконується з мовним супроводом дітей: «права рука-ліва рука»; «права нога-ліва нога», або разом з рахунком.

7. Елементи класичного танцю (18 год.)

Теоретична частина. Правила виконання елементів класичного танцю на середині зали.

Практична частина. Позиції ніг – I, II.

Позиції рук – підготовче положення, I, II.

Releve у I позиції, та з demi-plies.

Temps saute у I вільній позиції.

8. Танцювальні елементи (18 год.)

Теоретична частина. Основні рухи з підскоками, галопу.

Практична частина. Rigué з підстрибуванням, pas de bourgée.

Крок «jete», pas полонезу.

«Полька» з III позиції (по колу та діагоналі в парах, з підскоками, з просуванням уперед, назад в парах).

Галоп з просуванням по прямій, по діагоналі, зі зміною ніг при поворотах. Галоп з руками та оплесками.

Підготовчі вправи з виконання присядки у I позиції (хлопчики).

9. Танцювальні етюди, музичні ігри (72 год.)

Теоретична частина. Основні поняття виражальних засобів музики.

Практична частина. Різноманітні рухові імпровізації спрямовані на подальший розвиток музично-слухового сприймання виражальних засобів музики:

музичного характеру твору (веселий, сумний);

передача музичного образу через рух;

темпу музики (повільно, швидко, помірно) та динамічних відтінків (голосно-тихо);

на прикладі виконання рухів у різних темпах та сили рухів.

Віршовані мелодекламації, ритмодекламації (мовно-рухові вправи та музично-рухові забави).

10. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- назви всіх виконуваних вправ;
- назви танцювальних елементів;
- танцювальні малюнки – «зірочка», «ланцюжок», «равлик», «змійка», маленькі та великі кола, квадрат, клин;
- позиції ніг: I, II;
- позиції рук: підготовча, I, II;
- поняття «шеренга», «колона», «інтервал»;
- поняття початку та кінця музичної фрази.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- виконувати танцювальні рухи зберігаючи рівну поставу;
- виконувати вивчені елементи класичного танцю біля опори та по середині зали;
- виконувати повороти вправо, вліво;
- виконувати перебудови на марші по чотири, по два, по одному;
- виконувати музично-ритмічні вправи;
- артистично виконувати танцювальні етюди.

Вихованці мають набутися досвід:

- чіткого орієнтування на площині танцювальної зали;
- самостійного виконання вправ партерної гімнастики;
- перебудови на марші по чотири, по два, по одному;
- сприймання виражальних засобів музики;
- виконання вивчених танцювальних етюдів.

Навчальна програма з позашкільної освіти «КЛАСИЧНИЙ ТАНЕЦЬ»

Основний рівень, перший рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Екзерсис біля станка (обличчям до опори)	4	68	72
3.	Екзерсис на середині зали	4	46	50
4.	Allegro	2	16	18
5.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	12	132	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Техніка безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Вистави для дітей: «Спляча красуня».

2. Екзерсис біля станка (обличчям до опори) (72 год.)

Теоретична частина. Термінології класичного танцю. Особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю біля станка. Поняття «en dehors et en dedans».

Практична частина. Вправи біля опори (обличчям до опори)

Постанова корпусу, рук, ніг, голови.

Позиції ніг – I, II, III, V.

Позиції рук – підготовче положення I, II, III.

Demi-plié по I, II позиціях.

Grand plié по I, II позиціях.

Battement tendu:

- з I позиції в сторону, вперед, назад;

- з demi-plié в I позиції в сторону, вперед, назад;

Battements tendus jetés:

- з I позиції в сторону, вперед, назад;

- з demi-plié в I позиції в сторону, вперед, назад;

Demi-rond et rond de jambe par terre en dehors et en dedans.

Relevés на півпальцях в I і II, III позиціях з витягнутих ніг та з demi-plies.

3. Екзерсис на середині зали (виконується en face) (50 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю на середині зали. Поняття «en face».

Практична частина. Вправи на визначення точок класу.

Позиції ніг – I, II.

Позиції рук – підготовче положення, I, II III позиції.

Demi-plié в I, II позиціях.

Battements tendus з I позиції у всіх напрямках.

Battements tendus jetés з I позиції у всіх напрямках.

Relevés на півпальцях в I та II позиціях з витягнутих ніг.

1-ше port de bras.

4. Allegro (18 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання allegro.

Практична частина. Temps levé sauté по I та II позиціях.

Трамплінні стрибки по I позиції.

5. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- позиції ніг, рук;
- поняття «en face», «en dehors et en dedans»;
- послідовність виконання екзерсису біля станка та на середині зали;
- назви всіх засвоєних рухів.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- грамотно виконувати рухи, передбачені програмою;
- узгоджувати опановані рухи з відповідним темпом і ритмом.

Вихованці мають набути досвід:

- виконання вправ класичного танцю;
- визначення точок класу;
- застосування засвоєних вмінь і навичок при виконанні танцювальних етюдів.

Основний рівень, другий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Екзерсис біля станка	2	68	70
3.	Екзерсис на середині зали	2	44	46
4.	Allegro	4	20	24
5.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	10	134	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Техніка безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Розвиток балетного театру для дітей: «Попелюшка», «Лускунчик», «Білосніжка та сім гномів», «Кіт у чоботях», «Пригоди оленяти Бембі» тощо.

2. Екзерсис біля станка (70 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю біля станка. Поняття «retiré».

Практична частина. Постановка корпусу однією рукою за палицю у поєднанні з port de bras (I, II, III позиції рук).

Demi-plié по I, II, V позиціях ніг.

Grand plié по V позиції.

Battements tendus:

- з I позиції у всіх напрямках;

- з V позиції в сторону;

- з roue le pied з опусканням п'ятки на підлогу в сторону;

- з V позиції в сторону.
Passé par terre по I позиції на витягнутій опорній нозі та з demi-plié.
Battements tendus jetés:
- з I позиції;
- battements tendus jetés piqués з I позиції;
- battements tendus jetés з V позиції в сторону.
Préparation до rond de jambe par terre en dehors, en dedans.
Temps relevé par terre.
Положення ноги sur le sou-de-pied:
- основне, «умовне», ззаду.
Battements fondus носком до підлоги у всіх напрямках.
Battements frappés носком до підлоги у всіх напрямках.
Petit battement.
Battements relevés lents на 45° з I позиції у всіх напрямках.
Grands battements jetés з I позиції спиною та обличчям до опори, відповідно до напрямку кидка. Відповідно зі ступенем оволодіння боком до опори.
Relevé по I, II, V позиціях:
- з витягнутих ніг,
- з demi-plié.
Перегини корпусу та нахили тулубу обличчям до станка в сторону, назад.

3. Екзерсис на середині зали (46 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю на середині зали. Поняття «eraulement».

Практична частина.

Demi-plié по I, II, V позиціях;

- grand plié по I, II позиціях.

Battements tendus з demi-plié I позиції у всіх напрямках.

Battements tendus jetés з piqués у всіх напрямках з I позиції;

Relevé по I, II, V позиціях:

- з витягнутих ніг;

- з demi-plié .

Demi та rond de jambe par terre en dehors, en dedans.

Примітка: Всі рухи виконуються *en face*.

4. Allegro (24 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання allegro.

Практична частина. Temps levé sauté по I, II, V позиціях.

Changement de pied.

Pas echappé.

Pas balancé.

5. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти :

- термінологію вивчених рухів;
- поняття «retiré», «épaulement»;
- структуру і ритмічну розкладку рухів.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- координувати рухи ніг, корпусу і голови в помірному темпі;
- узгоджувати опановані рухи з характером музичного супроводу.

Вихованці мають набути досвід:

- виконання вправ класичного танцю;
- грамотного виконання рухів передбачених програмою.

Основний рівень, третій рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Екзерсис біля станка	2	58	60
3.	Екзерсис на середині зали	2	44	46
4.	Allegro	2	32	34
5.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	8	136	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Техніка безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Постановки П. Вірського, В. Вронського, А. Шекери в балетних колективах України. Балети «Мурзілка та Мазілка», «Горбоконик» (балетмейстери М. Болотов і П. Вірський).

2. Екзерсис біля станка (60 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю біля опори.

Практична частина. Постановка корпусу в IV позиції.

Demi-plié по IV позиції.

Grand plié по V позиції.

Battements tendus по V позиції:

- у всіх напрямках;

- pour le pied;

- з demi-plié.

Battements tendus jetés з riqués по V позиції:

у всіх напрямках;

piqués.

Rond de jambe par terre на demi-plié.

Battements fondu в усіх напрямках з ногою на 45°.

Battements frappe в усіх напрямках з ногою на 45°.

Battements soutenu у всіх напрямках: носком до підлоги на всій стопі.

Battements doubles frappés в сторону, із закінченням - носком до підлоги.

Pas couré - на всю стопу.

Pas tombé в V позиції з фіксацією ноги в положенні sur le cou-de-pied.

Battements relevés lents на 90° у всіх напрямках.

Battements développés у всіх напрямках – обличчям до станка, по мірі засвоєння – однією рукою за опору

Grands battements jetés у всіх напрямках.

III-е port de bras як закінчення комбінацій.

3. Екзерсис на середині зали (46 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю на середині зали. Малі і великі пози (croisée, effacée).

Практична частина. Вправи екзерсису виконуються en face.

Положення корпусу ераulement.

Battements tendus з pour le pied і demi-plié з I та V позиції у всіх напрямках.

Battements tendus jetés з piqués у всіх напрямках по I, V позиції.

Demi-rond de jambe та rond de jambe par terre на demi-plié.

Battements fondus у всіх напрямках носком до підлоги.

Battements frappés у всіх напрямках носком до підлоги.

Petite battement.

Battements relevés lents з I позиції на 45 у всіх напрямках.

II-е port de bras.

III-е port de bras.

Pas-de-bourré en dehors, en dedans.

4. Allegro (34 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання allegro.

Практична частина. Pas echappé.

Pas assemblé в сторону: біля станка і на середині.

Sissonne simple en face: біля станка і на середині.

Petit та grand changement de pieds.

5. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- терміни та методику виконання вивчених рухів;
- поняття «малі і великі пози» (croisée, effacée);
- виконавські засоби виразності танцю (виразність рук, обличчя, пози).

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- вільно координувати рухи рук, ніг, голови, корпусу;
- вміти грамотно користуватися методикою виконання рухів;
- визначати по звучанню музики характер танцю.

Вихованці мають набути досвід:

- грамотного і музично-виразного виконання рухів передбачених програмою;
- володіння сценічним простором;
- аналізу виконання рухів.

Основний рівень, четвертий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Екзерсис біля станка	2	48	50
3.	Екзерсис на середині зали	2	48	50
4.	Allegro	2	38	40
5.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	8	136	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Техніка безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Роль музики в розвитку хореографічного мистецтва. Творча співдружність М. Петіпата та П. Чайковського.

2. Екзерсис біля станка (50 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю біля станка. Поза «écartée».

Практична частина. Demi plie і grand plie по всіх позиції .

Battements tendus у всіх напрямках в позах (croisée, effacée).

Battements tendus jetés:

- у всіх напрямках в позах (croisée, effacée);

- у поєднанні з riqué;

- battement tendu jeté balancé.

Demi-rond de jambe на 45° en dehors, en dedans.

Battements fondus і з plié - relevé з ногою на 45°.

Battements soutenus на 45°.

Battements doubles frappés:

- у всіх напрямках із закінченням на demi-plié;

- на 45°.

Pas tombée з просуванням і фіксацією ноги в положенні sur le cou-de-pied.

Grands battements jetés pointés.

III-e port de bras з витягнутою ногою назад (розтяжка до рівня demi-plié без

переходу на робочу ногу).

Petits battements з акцентом sur le cou-de-pied ззаду.

Повороти в V позиції.

Préparation до pirouette sur le cou-de-pied з V позиції.

3. Екзерсис на середині зали (50 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю на середині зали. Поза «arabesque».

Практична частина.

Battements tendus у всіх напрямках у позах croisée, effacée.

Battements tendus jetés з riqués у всіх напрямках у позах croisée, effacée.

Rond de jambe par terre en dehors et en dedans.

Battements fondus у всіх напрямках на 45° en face.

Battements frappés у всіх напрямках на 45° en face.

Battements relevés lents у всіх напрямках на 90° en face.

Battements développés в сторону, як основоположні елементи adagio.

Temps lié par terre en dehors et en dedans.

Grands battements jetés en face.

Пози arabesque: вивчення II, III arabesque.

4. Allegro (40 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання allegro.

Практична частина. Temps levé sauté по I, II, V позиціях.

Changement de pied en tournant на 1/8, 1/4 повороту.

Pas echappé в IV позицію.

Pas assemblé вперед, назад.

Pas jeté вбік en face.

Temps levé .

Pas glissade в сторону.

Pas chassé вперед в позах croisée, effacée.

5. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- термінологію вивчених рухів;
- виконавські засоби виразності танцю;
- пози «écartée», «arabesque»;
- методику виконання вивчених рухів.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- грамотно і виразно виконувати рухи передбачені програмою та елементарні комбінації;
- музично грамотно виконувати рухи;
- справляти із заданим музичним темпом уроку;
- сприймає різноманітність музично-ритмічних малюнків;

- вміти грамотно користуватися методикою виконання рухів.

Вихованці мають набути досвід:

- володіння засобами виразності танцю;
- узгоджування опанованих рухів з характером музичного супроводу;
- аналізу виконання рухів і виправлення допущених помилок.

Основний рівень, п'ятий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Екзерсис біля станка	2	48	50
3.	Екзерсис на середині зали	2	46	48
4.	Allegro	2	40	42
5.	Підсумок	-	2	2
Разом:		8	136	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Техніка безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Ідеї романтизму в балетному мистецтві. Періодизація епохи романтизму. Балет «Жизель» - перлина романтичного балету.

2. Екзерсис біля станка (50 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю біля станка.

Практична частина. Demi-plié і grand plié з port de bras.

Battements tendus:

- в позах croisée, effacée, arabesque, écartée;
- pour batterie (підготовка до заносок).

Battements tendus jetés в позах croisée, effacée, arabesque, écartée у поєднанні з pour le pied, piqué, balancé.

Rond de jambe par terre на 45° на повній стопі en dehors, en dedans.

Demi-rond de jambe на 45° (en dehors, en dedans) на demi-plié.

Battements fondus на півпальцях.

Doubles battements fondus на 45° у всіх напрямках.

Pas tombée з просуванням і завершенням ноги носком до підлоги на 45°.

Battements soutenus на 45° у всіх напрямках з підйомом на півпальці.

Battements frappés на півпальцях із закінченням на 45° у всіх напрямках.

Battements doubles frappés:

- на 45° у всіх напрямках;
- із закінченням в demi-plié в пози, носком до підлоги.

Rond de jambe en l'air en dehors, en dedans.

Положення tire-bouchon, поза attitude як складова частина adagio.

Demi-rond на 90° en dehors et en dedans.

Battements relevés lents на 90° у всіх напрямках у великих позах (croisée, effacée, arabesque, écartée).

Battements développés у всіх напрямках у великих позах (croisée, effacée, arabesque, écartée).

Grands battements jetés у великих позах (croisée, effacée): grands battemnets jetés з passé par terre через I позицію та з завершенням носком до підлоги.

Préparation та pirouette en dehors, en dedans із II та V позиції.

3. Екзерсис на середині зали (48 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю на середині зали.

Практична частина. Battements tendu в малих та великих позах.

Battements tendus jetés в малих та великих позах ecarté.

Battements fondus на 45° з demi-rond en dehors, en dedans на 45°: у поєднанні з soutenu у всіх напрямках на 45°.

Battements fondus з demi-plié через relevé на 45°.

Battements frappés у всіх напрямках на 45°: у позах (croisée, effacée).

Battements doubles frappés з закінченням на 45° та в demi-plié з фіксацією ноги носком до підлоги.

Battements développés в великих позах та в arabesque (I, II, III).

Temps lié par terre en dehors et en dedans з перегином корпусу.

Grands battements jetés з pointé en face та в позах.

Вивчення IV arabesque.

Préparation до pirouette з IV позиції.

Tour chainés.

Pas de bourrée en tournant.

4. Allegro (42 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання allegro.

Практична частина. Pas echappé en tournant на 1/4, 1/2 повороту.

Double assemblé.

Pas glissade у всіх напрямках.

Pas assemblé з просуванням у поєднанні з pas glissade в сторону.

Pas de chat.

Sissonne fermée у всіх напрямках, вперед в I arabesque.

Sissonne tombée.

Pas ballonné з просуванням по діагоналі.

5. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- терміни вивчених рухів;
- правила виконання екзерсису класичного танцю.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- справлятися із заданим музичним темпом уроку;
- виразно виконувати невеликі комбінації;
- досягати відмінностей у виконанні основних та з'єднувальних рухів;
- володіти вміннями виконувати стрибки відповідно до програми;
- виконувати рухи «затакт», що визначають темп усіх рухів.

Вихованці мають набути досвід:

- грамотного і виразного виконання вивчених рухів;
- виконання основних та з'єднувальних рухів;
- виконання стрибків відповідно до програмового матеріалу;
- розподілу дихання при виконанні різних рухів та комбінацій.

Основний рівень, шостий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Екзерсис біля станка	2	38	40
3.	Екзерсис на середині зали	2	48	50
4.	Allegro	2	48	50
5.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	8	136	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Техніка безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Балетний театр початку ХХ ст. Розширення жанру балетних вистав. Поява нових форм хореографічного мистецтва. Телевізійні балети.

2. Екзерсис біля станка (40 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю біля станка.

Практична частина. Demi-plié і grand plié в поєднанні з port de bras.

Flic-flac en dehors et en dedans.

Поворот fouette з відкритою ногою носком до підлоги та на 45°.

Doubles battements fondus на півпальцях у всіх напрямках.

Temps relevé (préparation до rond de jambe en l'air) en dehors et en dedans.

Grand rond de jambe jeté на 90° en dehors, en dedans.

Battements frappés та battements doubles frappés на півпальцях .

Petits battements sur le cou-de-pied на півпальцях .

Grands battements jetés développés (м'які battements).

III форма port de bras з витягнутою ногою назад з переходом на працюючу ногу.

3. Екзерсис на середині зали (50 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю на середині зали.

Практична частина. Battements tendus en tournant на 1/8, 1/4 повороту.

Battements tendus jetés в поєднанні з flic-flac: en tournant на 1/8, 1/4 повороту.

Rond de jambe par terre en tournant на 1/8, 1/4 повороту en dehors et en dedans.

Battement fondu на 45° у поєднанні з demi-rond en dehors et en dedans.

Battement double frappé з ногою на 90°.

Battements développés у всіх напрямках і позах у поєднанні з plié-relevé.

IV-e port de bras.

Pirouette із V позиції з закінченням в V та IV позиціях, en dehors et en dedans.

Préparation до glissade en tournant і glissade en tournant по діагоналі.

Pas de bourrée ballotté.

Préparation до tour en dedans (tour piqué).

4. Allegro (50 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання allegro.

Практична частина. Temps levé sauté по V позиції з просуванням по діагоналі та прийомом soubreseauant.

Pas echappé battu.

Pas ballotté.

Sissonne tombé у всіх напрямках.

Sissonne simple en tournant на 1/2 повороту.

Grand pas jeté з просуванням вперед по діагоналі з шагу.

Сценичний sissonne в I arabesque .

5. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- термінологію вивчених рухів і поз;
- методику виконання вивчених рухів та комбінацій;
- засоби, що визначають характер музики, виразність рук, обличчя, ходи, пози;
- ритмічну розкладку вивчених рухів.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- вільно, грамотно і виразно виконувати вивчені рухи та комбінації;
- знаходити помилки інших при виконанні різних рухів;
- аналізувати музичний супровід з точки зору його темпу, характеру, музичного жанру;
- розподіляти свої сили та дихання під час виконання різних рухів і комбінацій.

Вихованці мають набути досвід:

- грамотного і виразного виконання вивчених рухів;
- розподілу дихання при виконанні різних рухів та комбінацій;
- аналізу власного виконання рухів;

- аналізу виконання рухів один одного.

Вищий рівень, перший рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Екзерсис біля станка	2	38	40
3.	Екзерсис на середині зали	2	48	50
4.	Allegro	2	48	50
5.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	8	136	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Техніка безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Шедеври світового балетного мистецтва.

2. Екзерсис біля станка (40 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю біля станка.

Практична частина. Flic-flac на 1/2 повороту en dehors et en dedans.

Battements frappe і battement double frappé з виходом на relevé .

Поворот fouette з відкритою ногою на 45° та на 90° (відповідно до ступеня оволодіння):

- на півпальцях з plié- relevé;

- з півпальців із закінченням в demi-plié.

Battements soutenus у всіх напрямках і позах на 90°.

Половина tour en dehors et en dedans с plié-relevé з ногою витягнутою вперед або назад на 45°.

Grand rond de jambe на 90°.

En dehors et en dedans на demi-plié.

Battement développé pas tombé і закінченням носком до підлоги.

Port de bras (перегини корпусу) у різних поєднаннях в сторону, вперед, назад.

Tours з temps relevé sur le cou-de-pied.

3. Екзерсис на середині зали (50 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю на середині зали.

Практична частина. Маленьке adagio в поєднанні з battements tendu та pirouettes.

Battements tendus en tournant en dehors et en dedans на 1/2 кола.

Battements tendus jetés en tournant на 1/2 кола.

Battement fondu в поєднанні з double battement fondu, з pas tombée з поворотом на 1/2 круга.

Pas de bourrée dessus - dessous.
 VI форма port de bras.
 Pirouettes en dehors з degagé (по діагоналі).
 Pirouettes en dedans (tour piqué).
 Tours chainés по діагоналі.

4. Allegro (50 год.)

Теоретична частина. Вивчення термінологія, особливості та правила виконання allegro.

Практична частина. Sissone ouverte par développé на 90° en face.
 Sissone ouverte з закінченням з épaulement на épaulement.
 Pas assemblé з просуванням, вперед, в сторону з шагу та з pas glissade.
 Pas assemblé en tournants по 1/2 кола з шагу.
 Заноски entrechat, entrechat-quatre, royal.
 Grand pas jeté просуванням по діагоналі в поєднанні з pas glissade.
 Pas failli.

5. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- методику виконання вивчених рухів та комбінацій;
- термінологію вивчених рухів і основних поз;
- ритмічну розкладку вивчених рухів.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- вільно, грамотно і виразно виконувати вивчені рухи та комбінації;
- володіти самоконтролем м'язової напруги, координації рухів.

Вихованці мають набути досвід:

- володіння усвідомленим, правильним виконанням рухів;
- аналізу музичного супроводу з точки зору його темпу, характеру, музичного жанру.

Вищий рівень, другий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Екзерсис біля станка	2	42	44
3.	Екзерсис на середині зали	2	48	50
4.	Allegro	2	44	46
5.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	2	136	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Техніка безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Синтез мистецтв у балетній виставі. Складові балетної вистави. Співтворчість композитора і балетмейстера. Дягілевські сезони – яскравий приклад міжвидового синтезу мистецтв.

2. Екзерсис біля станка (44 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю біля станка.

Практична частина. Rond de jambe par terre з rond de jambe на 45° en dehors, en dedans на повній стопі, на півпальцях та на demi-plié:

з port de bras (перегини корпусу) в різних поєднаннях в сторону, вперед, назад;

з III формою port de bras з витягнутою назад.

Grand rond de jambe jeté en dehors, en dedans.

Battements fondu у всіх напрямках на півпальцях:

з поворотом fouette en dehors, en dedans;

з pirouette sur le cou-de-pied en dehors, en dedans.

Поворот на 360°.

Rond de jambe en l'air en dehors, en dedans на 45°:

double rond de jambe en l'air;

з закінченням в plié;

з виходом з plié на півпальцях.

Tour fouette en dehors, en dedans.

Battement battu.

Adajіо в поєднанні з demi-rond et grand rond на 90° en dehors et en dedans на півпальцях.

Pas ballottée носком до підлоги і на 45°.

Grands battements jetés у всіх напрямках en face та на великі пози (croisée, effacée, écartée): grands battements jetés développés (м'який battements).

Pirouettes en dehors et en dedans з прийому temps relevé.

3. Екзерсис на середині зали (50 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю на середині зали.

Практична частина. Temps lié на 90°.

Rond de jambe par terre en tournant en dehors et en dedans по 1/2 кола.

Renversé.

Pas de bourrée simple en tournant.

Battements relevés lents et battements développés в позах IV arabesque і ecartée з plié-relevé на повній стопі.

Préparation к grand pirouettes.

Grands battements jetés passé на 90°.

Велике adajіо.

Pirouettes en dehors з прийому degagé по діагоналі (4-8 обертів).

4. Allegro (46 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання allegro.

Практична частина. Pas jetés battus.

Grand pas de basque.

Pas assemblé en tournant повне коло.

Sissonne simple en tournant повний оборот.

Cabriole на 45°.

Pas brissé вперед і назад.

Grand sissonne ouverte у всіх напрямках та позах з просуванням.

Pas emboités з просуванням по діагоналі і en tournant .

Grand pas assamblé в сторону з просуванням з приому glissade.

Jete entrelacee.

Grand pas de chat.

5. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- балетну термінологію;
- елементи і основні комбінації класичного танцю;
- засоби створення образу в хореографії;
- принципи взаємодії музичних і хореографічних засобів.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- виконувати елементи і основні комбінації класичного танцю;
- виконувати екзерсис класичного танцю: біля станка, на середині зали, allegro.
- долати технічні труднощі під час тренажу класичного танцю.

Вихованці мають набути досвід:

- виконання екзерсис класичного танцю: біля станка, на середині зали, allegro;
- подолання технічних труднощів під час тренажу класичного танцю.

Вищий рівень, третій рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Екзерсис біля станка	2	42	44
3.	Екзерсис на середині зали	2	46	48
4.	Allegro	2	46	48
6.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	8	142	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Техніка безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Український національний балет як самостійний музично-хореографічний жанр. Відкриття українських національних оперних театрів.

2. Екзерсис біля станка (44 год.)

Теоретична частина. Вивчення термінології, особливостей та правил виконання екзерсису з класичного танцю біля станка.

Практична частина. Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans:

- double на всій стопі та з закінченням в demi-plié;
- на півпальцях.

Flic-flac en tournant en dehors et en dedans із пози в позу на 45°.

Battements développés:

- tombé en face та в позах з закінченням носком до підлоги та на 90°.

Grands battements jetés:

- на півпальцях;
- développés (м'які battements) на півпальцях;
- balancoir (вперед та назад);
- passé на 90°.

Половина tour en dehors et en dedans з plié-relevé з ногою, витягнутою вперед або назад на 90°.

Півповорот en dehors et en dedans з пози в позу через passé на 90°.

Pirouettes en dehors et en dedans з прийому temps relevé (2 оберти).

3. Екзерсис на середині зали (48 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю на середині зали.

Практична частина. Temps lié з pirouettes en dehors et en dedans на 90°.

Rond de jambe en l'air en tournant en dehors et en dedans по 1/4 круга.

Pas ballottée носком на 45°.

Battements relevés lents et battements développés в позах IV arabesque et écartée з plié-relevé на півпальцях.

Fouette на 90°, з пози в позу (з effacée на effacée).

Grands pirouettes.

Pirouettes en dedans по діагоналі (4-8 обертів).

Tour fouetté (4-8 поворотів).

4. Allegro (48 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання allegro.

Практична частина. Grand pas echappé з ouverte в arabesque.

Sissonne fouetté на 45°.

Entrechat-quatre з просуванням.

Grand sissonne ouverte у всіх напрямках і позах з просуванням.

Grand pas jeté вперед в позах attitude croisée, III arabesque attitude effacée, I та II arabesque с pas glissade et pas chassé.

Jeté entrelacee .

5. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- балетну термінологію;
- елементи і основні комбінації класичного танцю;
- особливості постановки корпусу, ніг, рук, голови, танцювальних комбінацій;
- засоби створення образу в хореографії;
- принципи взаємодії музичних і хореографічних засобів.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- виконувати етюди на матеріалі класичного танцю;
- розподіляти сценічний простір, відчувати ансамбль, зберігати малюнок танцю.

Вихованці мають набути досвід:

- виконання елементів і основних комбінацій класичного танцю;
- подолання технічних труднощів під час тренажу класичного танцю.

Вищий рівень, четвертий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Екзерсис біля станка	2	42	44
3.	Екзерсис на середині зали	2	46	48
4.	Allegro	2	46	48
5.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	8	136	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Техніка безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Хореографічна сучасність: Україна і світ - поліфонія стилів.

2. Екзерсис біля станка (44 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правил виконання екзерсису з класичного танцю біля станка.

Практична частина. Rond de jambe en l'air en dehors et en dedans на 90°: double, з закінченням в demi-plié на всій стопі та на півпальцях.

Flic-flac en tournant en dehors et en dedans із пози в позу на 45°.

Adajіo на півпальцях:

- battements développés у всіх напрямках у великих позах у поєднанні з arabesque, attitudes з закінченням в demi-plié;
- pas ballottée на 90°.

Grands battements jetés на півпальцях у всіх напрямках en face та на великі пози (croisée, effacée, écartée) в комбінації з:

- développés (м'які battements) на півпальцях;
- balancoir (вперед та назад);
- passé на 90° на півпальцях.

Половина tour en dehors et en dedans з plié-relevé на 90°.

Півповорот en dehors et en dedans з пози в позу через passé з закінченням на 90°.

3. Екзерсис на середині зали (48 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання екзерсису з класичного танцю на середині зали.

Практична частина. Temps lié с pirouette en dehors et en dedans на 90° на півпальцях.

Rond de jambe en l'air en tournant en dehors et en dedans по 1/2 кола кінченням на 45°.

Pas ballottée на 90°.

Battements divisé en quarts.

Tour fouette (8-16).

4. Allegro (48 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання allegro.

Практична частина. Jeté fermée.

Pas de poisson.

Grand sissonne fouetté в пози.

Pas de ciseaux.

Grand pas de chat.

5. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- балетну термінологію;
- малюнок танцю, особливості взаємодії з партнерами на сцені;
- елементи і основні комбінації класичного танцю;
- особливості постановки корпусу, ніг, рук, голови, танцювальних комбінацій;
- засоби створення образу в хореографії;
- принципи взаємодії музичних і хореографічних засобів.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- виконувати етюди на матеріалі класичного танцю;
- елементи і основні комбінації класичного танцю;
- розподіляти сценічний простір, відчувати ансамбль, зберігати малюнок танцю.

Вихованці мають набути досвід:

- подолання технічних труднощів під час тренажу класичного танцю;
- виконання танцювальних фрагментів на матеріалі класичного танцю;
- володіння навичками публічних виступів.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ «НАРОДНО-СЦЕНІЧНИЙ ТАНЕЦЬ»

Основний рівень, четвертий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Народно-сценічний танець, як вид мистецтва	2	-	2
3.	Вправи біля опори	2	22	24
4.	Вправи на середині зали	4	38	42
	4.1. Елементи українського танцю центральних областей	2	20	22
	4.2. Елементи українського танцю західного регіону	2	18	20
5.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	10	62	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Техніка безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Народний танець – першооснова хореографічного мистецтва.

2. Народно-сценічний танець, як вид мистецтва (2 год.)

Теоретична частина. Особливості народно-сценічного танцю, його відмінність від класичного танцю. Джерела та шляхи розвитку народного хореографічного мистецтва.

3. Вправи біля опори (24 год.)

Теоретична частина. Термінологія основних елементів українського народного танцю та правила виконання вправ біля опори на матеріалі українських танців різних регіонів.

Поняття «вірвовочка», «обертас», «голубці», «вихилясник», «бігунець».

Практична частина. Вправи для рук (позиції і положення рук).

Положення корпусу, голови (пози українського танцю).

Нахилення корпусу (вперед, назад, вбік).

Напівприсідання та повні присідання (*demi-plie ma grand-plie*).

Вправи на розвиток рухливості стопи (*battement tendu*):

- з невиворотних позицій;
- з переводом ступні на ребро каблука;
- з ударом каблуком опорної ноги.

Маленькі кидки (*battement tendu jete*):

- з відриванням п'ятки на рівних ногах та у присіданні;
- з коротким ударом по підлозі носком або ребром каблука;
- з відриванням п'ятки опорної ноги на рівних ногах та у присіданні.

Підготовка до каблучних вправ:

- відривання від підлоги однієї, двох п'яток (на рівних ногах та у присіданні);
- піднімання скороченої ступні до гомілки з роботою п'ятки опорної ноги;
- винесення ноги на п'ятку навхрест.

Кругові рухи ногою по підлозі (*rond de jambe par terre*)

Низькі та високі розгортання ноги з поворотом коліна робочої ноги з закритого положення в відкрите на 45°, починаючи з ноги, відкритої вбік у II позицію.

Підготовчі вправи до «вірвовочки»:

- перевід ноги, зігнутої у коліні, вперед, назад і навпаки;
- перевід ноги, зігнутої у коліні, з невиворотного у виворотне положення і навпаки.

Технічні вправи (біля опори):

- підготовчі вправи до присядок «м'ячик» (хлопці);
- присядка з виносом ніг вперед на каблуки та в сторони (хлопці);
- підготовка до «обертас» (дівчата);
- підготовчі вправи до «голубців».

4. Вправи на середині зали (42 год)

4.1. Елементи українського танцю (центральний регіон) (22 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання елементів українського народного танцю на середині зали. Регіони України. Центральний регіон: загальна характеристика, місце в українському танцювальному мистецтві. Поняття «бігунець», маленький «тинок». Жіночі та чоловічі танці: спільне та відмінне.

Практична частина. Вправи для рук з використанням поз та рухів українських танців.

Уклін (жіночий, чоловічий): ритуальний уклін «хліб-сіль»; уклін жіночий з руками на грудях (на намисто); уклін чоловічий з рукою до серця. Пози та положення в парах, запрошення до танцю.

Танцювальні кроки:

- м'який крок з носка;
- крок з каблука на всю ступню;
- «ковзні» кроки;
- перемінний крок;
- кроки з підстрибуванням, підскоками, перескоками.

Підготовчі вправи до «бігунця», маленького «тинка», «вихилясника».

Комбінації на основі опанованих рухів, танців «Козачок», «Хоровод» в різних темпах та характерах.

4.2. Елементи українського народного танцю (західний регіон) (20 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання елементів українського народного танцю Західного регіону (в середині зали). Взаємовплив основних етнічних груп на стильові особливості хореографічної культури Західного регіону. Поняття «тропіток», «переступчик», «чосанка», «трясунка».

Практична частина. Позиції та положення рук.

Уклін (жіночий, чоловічий).

Танцювальні кроки:

- крок з каблука на всю стопу;
- біговий крок;
- боковий приставний крок;
- «тропіток», «переступчик», «чосанка», «трясунка».

Присядки: м'ячик по VI поз.

Комбінації на основі опанованих рухів, танців «Коломийка», «Аркан» (для хлопців).

5. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- позиції ніг (I, II, III, VI, V);
- позиції рук (I, II, III);
- термінологію вправ біля опори;
- вивчені поняття;
- назви елементів українського народного танцю.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- грамотно виконувати вправи біля опори;
- виконувати елементи українського народного танцю;
- комбінації на основі опанованих рухів.

Вихованці мають набути досвід:

- володіння термінологією українського народно-сценічного танцю відповідно до програми;
- виконання основних вивчених рухів українського народно-сценічного танцю;
- поєднання музики і рухів, виразності вправ;
- виконання основних вивчених рухів народного танцю західного регіону України.

Основний рівень, п'ятий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього

1.	Вступ	2	-	2
2.	Історія народного танцю	2	-	2
3.	Вправи біля опори	2	22	24
4.	Вправи на середині зали	4	38	42
	4.1. Комбінації та етюди	-	8	8
	4.2. Елементи українського танцю центральних областей	2	16	18
	4.3. Елементи молдавського танцю	2	14	16
5.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	10	62	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад та форма проведення занять. Привила з техніки безпеки та поведінки в залі.

Різноманітність обрядів та народних свят та їх вплив на народний танець.

2. Історія народного танцю (2 год.)

Теоретична частина. Походження і розвиток народного хореографічного мистецтва. Вплив географічних, історичних та соціальних умов на розвиток народного хореографічного мистецтва. Особливість та відмінність танців різних народів.

3. Вправи біля опори (24 год.)

Теоретична частина. Термінологія народного танцю та правила виконання біля опори вправ характерних для українських та молдавських танців різних регіонів.

Практична частина. Вправи для рук.

Напівприсідання та повні присідання (*demi-plie ma grand-plie*).

Вправи на розвиток рухливості стопи (*battement tendu*):

- з присіданням на опорній нозі;

- зі збільшенням кількості переводів.

Маленькі кидки (*battement tendu jete*):

- на всій ступні та з підйомом на півпальці;

- наскрізні кидки по I позиції з ударом каблука опорної ноги;

- з подвійним ударом робочої ноги по V позиції;

- з одним та двома ударами носком та ребром каблука робочої ноги по підлозі.

Каблучні вправи.

Вправи з напруженою та ненапруженою ступнею (*flic-flac*).

Мазки « від себе», «до себе» з VI позиції.

Подвійні мазки.

Кругові рухи ногою по підлозі (*rond de jambe par terre*).

Низькі та високі розгортання ноги.

М'яке та різке розкривання ноги на 90°.

Підготовчі вправи до «вірвовочки»:

- переведення зігнутої ноги з підніманням на півпальці;

- з переступанням;

- з проковзуванням на опорній нозі.

Дрібні вистукування, підготовча вправа до ключа.
Великі кидки (*grand battement jete*).

4. Вправи на середині зали (42 год.)

4.1. Комбінації та етюди (8 год.)

Практична частина. Відпрацювання та удосконалення техніки виконання комбінацій та етюдів на матеріалі раніше вивчених рухів та елементів українських танців Центрального та Західного регіонів.

4.2. Елементи українського народного танцю (центрального регіону) (22 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання елементів українського народного танцю центрального регіону (на середині зали).

Практична частина. Комбінації з вправами для рук у парах, притаманним українським танцям.

Бокові кроки, переступання.

Танцювальні біги, бігунці.

Оберти на одній нозі по VI позиції, біг в повороті (дівчата).

Технічні вправи – присядки з виходом у II позицію та з винесенням ноги на 45° (хлопці).

4.3. Елементи молдавського танцю (20 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання елементів молдавських народних танців на середині зали. Різновиди форми і змісту народних танців Молдови. Специфічні особливості національного колориту молдавської музики і танцю.

Практична частина. Вивчення основних рухів молдавського танцю «Хора»:

- положення рук, ніг;
- основний крок, боковий крок, «доріжка»;
- основні рухи (повільний крок вбік із підніманням ноги в перехресне положення, «балянсе», «шене» та ін.).

Вивчення основних рухів молдавського танцю «Молдовеняска»:

- положення рук, ніг;
- основний крок, біговий крок, крок із підскоком, боковий біг із підбивкою, крок із підскоком у повороті;
- стрибки з підігнутими ногами.

5. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- позиції ніг, позиції рук характерні для народно-сценічного танцю ;
- положення рук, ніг, голови та положення корпусу;
- основні рухи українського танцю;
- поняття «колупалочка», «моталочка», «молоточки», «ялинка», «гармошка», «ключ», «хлопушка».
- основні рухи російського танцю.

Вихованці мають вміти і застосовувати :

- грамотно виконувати вправи біля опори;
- виконувати елементи українського танцю центрального регіону;
- виконувати елементи російського народного танцю.

Вихованці мають набути досвід:

- володіння термінологією народно-сценічного танцю відповідно до програми;
- виконання основних рухів танців центральної України;
- виконання основних вивчених рухів молдавського народно-сценічного танцю.

Основний рівень, шостий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Вправи біля опори	4	30	34
3.	Вправи на середині зали	6	64	70
	3.1. Комбінації та етюди	-	18	18
	3.2. Елементи танцю Волині та Полісся	2	16	18
	3.3. Елементи білоруського танцю	2	16	18
	3.4. Елементи російського танцю	2	14	16
4.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	12	96	108

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад та форма проведення занять. Правила з техніки безпеки та поведінки в залі.

Костюм і танцювальна культура. Різниця між народним костюмом і народно-сценічним.

2. Вправи біля опори (34 год.)

Теоретична частина. Термінологія народно-сценічного танцю та правила виконання вправ біля опори на матеріалі українського, російського, молдовського та білоруського танців.

Практична частина. Вправи для рук.

Напівприсідання та повні присідання (*demi-plie ma grand-plie*).

Вправи на розвиток рухливості стопи (*battement tendu*).

Маленькі кидки (*battement tendu jete*).

Каблучні вправи.

Вправи з напруженою та ненапруженою ступнею (*flic-flac*):

- «мазки» з переступанням;
- з невеликим підскоком на опорній нозі.

Кругові рухи ногою по підлозі (*rond de jambe par terre*) .

Зигзаги (повороти стопи) (*pas tortille*).

Низькі та високі розгортання ноги.

М'яке та різке розкривання ноги на 90°.
Підготовчі вправи до «віршовочки».
Дрібні вистукування, підготовча вправа до ключа.
Великі кидки (*grand battement jete*).
«Кабріолі».

3. Вправи на середині зали (70 год.)

3.1. Комбінації та етюди (18 год.)

Практична частина. Відпрацювання та удосконалення техніки виконання комбінацій та етюдів, побудованих на раніше вивченому матеріалі. Комбінації на матеріалі українського танцю з використанням «тинка», «вихилясника».

Етюди з молдовських танців «Хора», «Молдовеняска».

3.2. Елементи танцю Волині та Полісся (18 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання елементів танців Волині та Поляся. Взаємозв'язок (взаємовплив) танців Волинського регіону з хореографічною культурою інших регіонів і сусідніх народів.

Положення рук та переведення їх з позиції в позицію.

Основні елементи та рухи : крок з каблука з перегинанням корпусу.

Одинарні та потрійні зіскоки по першій паралельній позиції.

«Доріжка».

Полька парами з перегинанням корпусу вбік.

Оберти та вистукування характерні волинського танцю (дівчата).

Виконання технічних елементів (хлопці).

3.3. Елементи білоруського танцю (18 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання елементів білоруського народного танцю на середині зали.

Практична частина. Основні рухи білоруського танцю «Лявоніха»:

- положення рук, ніг;
- основні кроки;
- боковий крок (галоп);
- «молоточки»;
- потрійний притуп;
- підбивка з просуванням.

Технічні вправи.

Хлопці:

- «повзунець» з опорою поперемінно на кожную руку;
- «повзунець»;
- «тинок» високий;
- «кабріоль».

Дівчата:

- біг у повороті по діагоналі;
- «дрібушки»;
- «дрібушки» в поєднанні з оплесками.

3.4. Елементи російського народного танцю (16 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання елементів російського народного танцю на середині зали. Поняття «колупалочка», «моталочка», «молоточки», «ялинка», «гармошка», «ключ», «хлопушка».

Практична частина. Уклін (жіночий, чоловічий).

Позиції та положення рук.

Основні пози (жіночі, чоловічі та парні).

Танцювальні кроки:

- простий крок з носка;
- крок з каблука;
- перемінний крок;
- дрібні кроки;
- бокові кроки;
- біговий крок.

Вистукування (одинарні, подвійні).

«Ключ» одинарний та подвійний.

«Колупалочка», «моталочка», «молоточки», «ялинка», «гармошка».

Оберти на одній нозі по VI позиції.

Присядки.

Технічні вправи.

Хлопці:

- присядка з винесення ноги на 45°;
- присядка з просуванням в сторону;
- «хлопушка» з рухів російського танцю.

Дівчата:

- «обертас»;
- «шене»;
- «голубець» у повороті по діагоналі.

4. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- усі позиції рук та ніг характерно народно-сценічному танцю;
- положення рук та корпусу;
- вправи біля опори;
- основні рухи українського, молдавського, білоруського та російського танців.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- грамотно виконувати вправи біля опори;
- володіти основними рухами українського та молдавського танців;
- грамотно виконувати основні рухи білоруського та російського танців;
- відчувати музичний матеріал.

Вихованці мають набути досвід:

- володіння термінологією народно-сценічного танцю відповідно до програми;
- виконання основних рухів українського, молдавського, білоруського та російського народних танців.

Вищий рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Вправи біля станка	4	30	34
3.	Вправи на середині зали	6	64	70
	3.1. Комбінації та етюди	-	18	18
	3.2. Елементи польських танців «Краков'як», «Оберек»	2	16	18
	3.2. Елементи циганського танцю	2	18	20
	3.4. Елементи єврейського народного танцю	2	12	14
4.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	12	96	108

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення з планом роботи та темами занять на навчальний рік. Організаційні питання. Правила з техніки безпеки та поведінки в залі. Музична складова українських танців: музичний інструментарій.

2. Вправи біля станка (34 год.)

Теоретична частина. Термінологія народно-сценічного танцю та правила виконання вправ біля опори характерних раніше вивчених народностей, доповнення вправ характерних для циганського, польського та єврейського танців.

Практична частина. Екзерсис біля станка з використанням лексичних елементів відповідно до програмного курсу.

Напівприсідання та повні присідання (*demi-plie та grand-plie*).

Вправи на розвиток рухомості стопи (*battement tendu*).

Маленькі кидки (*battement tendu jete*).

Каблучні вправи.

Вправи з напруженою та ненапруженою ступнею (*flic-flac*).

Кругові рухи ногою по підлозі (*rond de jambe par terre*).

Низькі та високі розгортання ноги.

М'яке та різке розкривання ноги на 90°.

Підготовчі вправи до «вірвовочки».

Дрібні вистукування.

Великі кидки (*grand battement jete*).

Підготовчі вправи до складних технічних вправ («повзунець», «перекидні»).

3. Вправи на середині зали (70 год.)

3.1. Комбінації та етюди (18 год.)

Практична частина. Відпрацювання та удосконалення техніки виконання комбінацій та етюдів побудованих на раніше вивченому матеріалі.

Етюди на матеріалі українських танців з обертами (у дівчат) та присядками у

хлопців.

Етюди на матеріалі російських танців з обертами та дрібушками (у дівчат), присядками та хлопушками (у хлопців).

Етюд з білоруського танцю «Лявоніха».

3.2. Елементи польських танців «Краков'як», «Оберек» (18 год.)

Теоретична частина. Вивчення термінології, особливостей та правил виконання елементів польських народних танців «Краков'як» та «Оберек». Національні риси польських танців відображені у танцях «Краков'як» та «Оберек».

Практична частина. Основні рухи польського танців «Краков'як» та «Оберек»:
положення рук та ніг;
постановка голови та корпусу;
«ключ» - удар каблуками одинарний та подвійний;
«кшесане» - кидок ноги вперед на 45° з ударом каблука і наступний зворотний мазок;

галоп, крок з підскоком, перебори;

«голубець».

3.3. Елементи циганського танцю (20 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання елементів циганського танцю на середині зали. Вплив на циганський танець народних танців країн, у яких кочували роми. Основні рухи чоловічих і жіночих циганських танців.

Практична частина. Основні положення та рухи циганського танцю:

- положення рук та ніг;
- рухи кистей рук;
- рухи рук;
- рухи плечей;
- перегинання корпусу та опускання на коліна (у дівчат);
- «плескачі» в долоні, по стегнах, по грудях, по халявах, по підлозі (у хлопців);
- основні кроки;
- «мазки» та дрібні вистукування.

Технічні вправи.

Хлопці:

- «закладка»;
- «флажок»;
- «кільце»;
- «щучка».

Дівчата:

- стрибки з підігнутими ногами в повороті;
- «обертас»;
- «обертас» з подвійним поворотом на одній нозі;
- «дрібушки», поєднані з поворотами та оплесками.

3.4. Елементи єврейського народного танцю (14 год.)

Теоретична частина. Термінологія, характерні особливості та правила виконання елементів єврейського танцю на середині зали.

Практична частина. Основні положення та рухи єврейського танцю:

- положення рук;
- положення ніг;
- приставний крок;

- підскоки, біг;
- «доріжка» навхрест уперед, назад.
Хід з каблука по VI позиції.

Побудова та виконання етюдів на основі побутових єврейських танців («Хава нагіла», «Фрейлихс»).

4. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- правила виконання рухів біля опори;
- характерні особливості манери виконання українського, молдовського, білоруського, російського, польського, циганського та єврейського танців.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- грамотно виконувати вправи біля опори;
- виконувати основні рухи циганського, польського та єврейського танців;
- виконувати етюди на матеріалі українських танців з обертами (дівчата) та присядками (хлопці);
- виконувати етюди на матеріалі молдовських та білоруських та російських танців.

Вихованці мають набути досвід:

- володіння термінологією народно-сценічного танцю відповідно до програми;
- виконання основних рухів польських танців «Краков'як» та «Оберек»;
- виконання основних рухів циганського танцю;
- виконання основних рухів єврейського танцю;
- виконання танцювальних етюдів на основі вивченого.

Вищий рівень, другий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Вправи біля опори	2	44	46
3.	Вправи на середині зали	8	86	94
	3.1. Комбінації та етюди	-	18	18
	3.2. Елементи італійського танцю	2	16	18
	3.3. Елементи іспанського танцю	2	16	18
	3.4. Елементи болгарського танцю	2	16	18
	3.5. Технічні вправи, віртуозні рухи	2	20	22
5.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	12	132	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ

Теоретична частина. План роботи та темами занять на навчальний рік.
Організаційні питання. Правила з техніки безпеки та поведінки в залі.
Палітра українських народних танців.

2. Вправи біля опори (46 год.)

Теоретична частина. Термінологія народно-сценічного танцю та правила виконання вправ біля опори, характерних раніше вивчених народностей, доповнення вправ, характерних для італійського та іспанського танців.

Практична частина.

Напівприсідання та повні присідання (*demi-plie ma grand-plie*).

Вправи на розвиток рухомості стопи (*battement tendu*).

Маленькі кидки (*battement tendu jete*).

Каблучні вправи.

Кругові рухи ногою по підлозі (*rond de jambe par terre*).

Вправи з напруженою та ненапруженою ступнею (*flic-flac*).

Низькі та високі розгортання ноги.

М'яке та різке розкривання ноги на 90°.

Підготовчі вправи до «вірвовочки».

Дрібні вистукування.

Великі кидки (*grand battement jete*)..

3. Вправи на середині зали (94 год.)

3.1. Комбінації та етюди (18 год.)

Практична частина. Відпрацювання та удосконалення техніки виконання комбінацій та етюдів побудованих на раніше вивченому матеріалі.

Робота над жіночими, чоловічими та парними етюдами у залежності з можливостями групи вихованців.

3.2. Елементи італійського танцю (18 год.)

Теоретична частина. Термінологія, характерні особливості та правила виконання елементів італійського танцю на середині зали. Тарантела як основа італійського сценічного танцю. Основні вимоги до виконання сценічної тарантели, поширені помилки.

Практична частина.

Елементи (основні рухи) з італійського танцю «Тарантелла»:

- основні рухи;
- позиції ніг;
- позиції та положення рук, прийоми поводження з тамбурином;
- біг, підскоки;
- *emboite, pas ballone, pas balance*;
- ковзання ноги на носок уперед у відкритому положенні з одночасним підскоком на іншій нозі (на місці з просуванням уперед або назад);
- маленькі кидки;
- зіскоки у II позицію на всю стопу в напівприсіданні;
- *pas de basque*.

Етюд на матеріалі італійського танцю «Тарантелла».

3.3. Елементи іспанського танцю (18 год.)

Теоретична частина. Термінологія, характерні особливості та правила виконання елементів іспанського танцю на середині зали. Вираз іспанського національного характеру в народному танці «Арагонська хота». Вплив класичного балету на манеру виконання іспанського академічного танцю.

Практична частина.

Елементи (основні рухи) іспанського танцю «Арагонська хота»:

- позиції рук та ніг;
- положення рук, постава голови та корпусу;
- основний хід;
- різновид pas de basque;
- різновид «колупалочки»;
- «кабріоль» з боку в бік;
- pas balance, ssisonne ouverte – pas de bourre, sissone ferme.

Етюд на матеріалі іспанського танцю «Арагонська хота».

3.4. Елементи болгарського танцю (18 год)

Теоретична частина. Термінологія, характерні особливості та правила виконання елементів болгарського танцю на середині зали.

Практична частина.

Основні положення та рухи болгарського танцю:

- положення рук, ніг;
- положення ніг «звивка», низька та висока «звивка»;
- положення рук «хват»;
- переплетення «тином».

Ходи та основні рухи: прості кроки; перехресні кроки; переступання на напівпальцях пружними спицями; pas de butte; «чукче-молоточок»; «пружинка»; «натрисане».

Побудова та виконання етюдів на основі болгарських танців «Шопський танць», «Хоро».

3.5. Технічні вправи, віртуозні рухи (22 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання технічних рухів.

Практична частина. Хлопці:

- «повзунець»;
- присядки в повороті;
- «бочонок»;
- «кільце»;
- «розніжка».

Дівчата:

- різноманітні поєднання одинарних, подвійних «дробів» з притупами;
- біг у повороті по діагоналі та колу;
- «обертаси».

4. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- методику грамотного виконання рухів біля опори;
- характерні особливості манери виконання італійського іспанських та болгарський танців.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- грамотно виконувати вправи біля опори;
- виконувати технічні вправи та віртуозні рухи;
- виконувати основні рухи італійського, іспанського та болгарського танців.

Вихованці мають набути досвід:

- володіння термінологією народно-сценічного танцю відповідно до програми;
- виконання основних рухів італійського танцю «Тарантелла»;
- виконання основних рухів іспанського танцю «Арагонська хота»;
- виконання основних рухів болгарського танцю;
- демонстрації опанованих віртуозних рухів.

Вищий рівень, третій рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Вправи біля опори	2	44	46
3.	Вправи на середині зали	8	86	94
	3.1. Комбінації та етюди	-	18	18
	3.2. Елементи словацького танцю (постановка етюд)	2	16	18
	3.3. Елементи угорського танцю (постановка етюдів)	2	16	18
	3.4. Використання додаткових матеріалів (постановка етюдів)	2	18	20
	3.5. Віртуозні рухи	2	18	20
4.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	12	132	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. План роботи та темами занять на навчальний рік. Організаційні питання. Правила з техніки безпеки та поведінки в залі.

Непересічне значення творчості П.Вірського: новий етап сценічної інтерпретації народного танцю.

2. Вправи біля опори (46 год.)

Теоретична частина. Вивчення правил виконання вправ народно-сценічного танцю біля опори, характерних для різних народів, на вибір педагога.

Практична частина. Удосконалення та ускладнення вправ та комбінацій біля опори, з додаванням обертів та присядок. Виконання вправ у більш жвавому ритмі з дотриманням ритмічності та музичності. Досягнення виразності та артистичності виконання у заданому характері певної народності.

3. Вправи на середині зали (94 год.)

3.1. Комбінації та етюди (18 год.)

Практична частина. Відпрацювання та удосконалення техніки виконання комбінацій та етюдів побудованих на раніше вивченому матеріалі.

3.2. Елементи словацького танцю (постановка етюдів) (18 год.)

Теоретична частина. Термінологія, характерні особливості та правила виконання елементів болгарського танцю на середині зали.

Практична частина. Основні положення та рухи словацького танцю:

- позиції та положення рук та ніг;
- основні пози та положення у парах;
- крок із підскоком;
- «ключ» одинарні та подвійні;
- «шпори», «хлопушки»;
- перескоки з ноги на ногу;
- оберти в парі;
- стрибки із згинанням ніг у колінах.

3.2. Елементи угорського танцю (постановка етюдів) (18 год.)

Теоретична частина. Термінологія, характерні особливості та правила виконання елементів угорського танцю на середині зали.

Практична частина. Основні положення та рухи угорського танцю:

- позиції та положення рук та ніг;
- «ключ» удар каблуками (одинарний, подвійний);
- «закінчення» (одинарне, подвійне).

Угорський хід: із наступними кроками; крок на пів пальцях і підведення другої ноги у V відкриту позицію.

Кабріоль.

«Голубець» - по I прямій позиції, під час стрибка - подвійний удар ногами, витягнутими в підйомі.

Ра de butte - по I прямій позиції з боку в бік на пів пальцях у напівприсіданні.

«Вірвовочка» на пів пальцях (на місці, з просуванням назад, із просуванням уперед, у повороті). Опускання на коліно.

Побудова та виконання етюдів на основі угорського танців «Чардаш», «Понтозоло».

3.2. Використання додаткових матеріалів (постановка етюдів) (20 год.)

Теоретична частина. Перегляд наочних відеоматеріалів (записів балетних вистав, танцювальних конкурсів, концертів).

Практична частина. Вивчення етюдів, композицій із переглянутих матеріалів.

3.5. Віртуозні рухи (20 год.)

Теоретична частина. Термінологія та правила виконання віртуозних рухів.

Практична частина. Хлопці:

- «розніжка»;
- «бедуїнський»;
- «бочонок»;

- «коза»;
- «кільце»;
- «щучка».

Дівчата:

- «обертас»;
- «обертас» з відкриванням ноги в сторону на 90° з опорною ногою у напівприсіданні;
- дрібушки та вистукування;
- біг у повороті.

4. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- методику грамотного виконання рухів біля опори;
- характерні особливості манери виконання різних танців світу.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- грамотно виконувати вправи біля опори;
- виконувати основні рухи словацького танцю;
- виконувати основні рухи угорського танцю;
- продемонструвати вивчені віртуозні рухи.

Вихованці мають набути досвід:

- володіння термінологією народно-сценічного танцю відповідно до програми;
- виконання основних рухів словацького танцю;
- виконання основних рухів угорського танцю;
- виконання вивчених етюдів, забезпечуючи належний виконавський рівень;
- демонстрації опанованих віртуозних рухів.

Вищий рівень, четвертий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Вправи біля опори	2	44	46
3.	Вправи на середині зали	6	88	94
	3.1. Комбінації та етюди	-	16	16
	3.2. Постановка етюдів	2	26	28
	3.3. Використання додаткових матеріалів (постановка етюдів)	2	26	28
	3.4. Віртуозні рухи	2	20	22
4.	Підсумок	-	2	2
	Разом:	10	134	144

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. План роботи та темами занять на навчальний рік. Правила з техніки безпеки та поведінки в залі.

Танець аутентичний народний і народно-сценічний. Естетичні погляди і діяльність В. Верховинця зі збирання і вивчення українського фольклору.

2. Вправи біля опори (46 год.)

Теоретична частина. Правила виконання вправ народно-сценічного танцю біля опори на матеріалі танців різних народів, на вибір педагога.

Практична частина. Досягнення виразності та артистичності виконання відповідно до заданого характеру у вправах біля станка.

3. Вправи на середині зали (94 год.)

3.1. Комбінації та етюди (18 год.)

Практична частина. Повторення пройденого матеріалу та досягнення професійного виконання в етюдах. Удосконалення технічних вправ та віртуозних рухів.

3.2. Постановка етюдів (28 год.)

Теоретична частина. Особливості постановки етюдів народного танцю.

Практична частина. Створення за допомогою педагога етюдів дотримуючись певного малюнка, відчуття партнерів, зберігання ліній, єдності та схожості рухів. Збільшення етюдів за рахунок кількості рухів та композиційних перебудов, музичного супроводу, що урізноманітнюється змінами темпу та ритмічного малюнку.

3.3. Використання додаткових матеріалів (постановка етюдів) (28 год.)

Теоретична частина. Перегляд наочних відеоматеріалів.

Репертуар відомих ансамблів народного танцю: Національного заслуженого академічного ансамблю танцю імені П.Вірського – «Ми з України», «Плескач»; Національного академічного гуцульського ансамблю пісні й танцю «Гуцулія» – «Коломийка», «Гуцулка»; Державного академічного ансамблю народного танцю імені І. Моїсеєва – «Арагнська хота», «Флотська сюїта»; Державного академічного ансамблю танцю Молдови «Жок» – «Молдовеняска», «Хора».

Практична частина. Вивчення етюдів із репертуару відомих ансамблів народного танцю.

3.3. Віртуозні рухи (22 год.)

Теоретична частина. Термінологія та правила виконання віртуозних рухів.

Практична частина. Хлопці:

- «тури» в повітрі;
- «бочонок», поєднаний з «бедуїнським»;
- «розніжка»;
- «чорт» у повороті;
- «хлопушки» з російського, циганського та словацького танців.

Дівчата:

- «обертас» з подвійним поворотом на одній нозі;
- «обертас» з відкриванням ноги в сторону на 90° з опорною ногою у напівприсіданні;

- стрибки з підігнутими ногами в повороті;
- біг у повороті по колу;
- різновидні «дрібущки» з притупами, обертами та оплесками.

4. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- методику виконання рухів біля опори;
- характерні особливості манери виконання різних танців світу.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- грамотно виконувати вправи біля опори;
- виконувати етюди та композиції;
- створювати за допомогою педагога етюди.

Вихованці мають набути досвід:

- володіння термінологією народно-сценічного танцю відповідно до програми;
- виконання рухів народно-сценічного танцю;
- виконання вивчених етюдів, забезпечуючи належний виконавчий рівень;
- демонстрації опанованих віртуозних рухів.

Навчальна програма з позашкільної освіти «МОДЕРН-ДЖАЗ ТАНЕЦЬ»

Основний рівень, шостий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Історія виникнення та розвиток модерн-джаз танцю	2	-	2
3.	Розігрів на середині зали	2	8	10
4.	Ізоляція	2	14	16
5.	Adagio	2	12	14
6.	Крос. Пересування у просторі	2	10	12
7.	Танцювальні етюди	-	14	14
8.	Підсумок	-	2	2
Разом:		12	60	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Естетика танцю модерн і його вплив на хореографію.

2. Історія виникнення та розвиток модерн-джаз танцю (2 год.)

Теоретична частина. Історія виникнення, розвиток модерн-джаз танцю. Перші виконавці танцю модерн. Злиття танцю модерн і джазового танцю. Виразні засоби модерн-джаз танцю. Поза, жест, міміка, пантоміма як виражальні засоби у джазовому танці. Взаємозв'язок та вплив сучасної джазової музики на подальший розвиток джазового танцю.

3. Розігрів на середині зали (10 год.)

Теоретична частина. Термінологія та правила виконання розігріву.

Практична частина. Вправи на напруження та розслаблення. Нахили. Розігрів хребта.

4. Ізоляція (16 год.)

Теоретична частина. Термінологія, правила та послідовність виконання рухів окремих частин-центрів.

Практична частина. Рухи голови:

- нахили вперед та назад;
- нахили вправо-вліво;
- оберти вправо-вліво;
- «хрест», «квадрат» (починати вправо, потім вліво).

Рухи плечей:

- підйом одного чи двох плечей вгору;
- рух вперед-назад;
- twist плечима.

Рухи грудної клітки:

- рух вперед-назад;
- рух вправо-вліво;
- підйом та скидання.

Рухи пелвіса:

- рух вперед-назад;
- рух вправо-вліво;
- «хрест».

Рухи рук:

- витягнуті (попереду, вгорі, позаду);
- рух кисті, передпліччя (ізолювано або разом);
- положення рук, які використовуються різними стилями танцю, більш вільні (нейтральне або підготовче положення, press-position).

Рухи ніг:

- позиції ніг: II, III, IV, V, аут-позиція та паралельна позиція;
- положення point, flex.

5. Adagio (14 год.)

Теоретична частина. Особливості та правила виконання adagio.

Практична частина. Adagio, виконання змін. Demi і grand plie: у паралельних позиціях; переведення стоп і колін з виворотного положення в паралельне і навпаки під час demi і grand plie; зміна динаміки виконання (повільне присідання на 4/4 і різке підймання на 1/4); поєднання з releve і поява pile-releve.

Battement tendu, battement jete: виконання у паралельних позиціях; переведення з паралельного у виворотне положення і навпаки; виконання із скороченою стопою (flex); використання brash. Поєднання:

- а) з demi plie;
- б) з підйомом опорної п'яти під час виносу на під'йом або кидка;
- в) з підйомом опорної п'яти під час закривання;
- г) з півповоротами і поворотами прийомом fouette.

Rond de jambe par terre: виконання через 5 виворотну позицію та через 1 паралельну позицію з відкриванням робочої ноги в діагоналі. Виконання у паралельній позиції. Поєднання:

- а) з demi plie;
- б) з підйомом на 45° і 90°;
- в) зі скороченою стопою (flex).

Grand battement : зі скороченою стопою; з підйомом опорної п'яти під час кидка; у паралельних позиціях.

6. Крос. Пересування у просторі (12 год.)

Теоретична частина. Опанування простору різними варіантами рухів.

Практична частина. Переміщення в діагоналях: з точки 4 в точку 8 з правої ноги, з точки 6 у точку 2 з лівої ноги.

Flap step. Координація flap step і голови:

- нахили голови вперед-назад на кожні 2 кроки;
- нахили голови вправо-вліво на кожні 2 кроки.

Координація flap step із плечима:

- підйом плечей вгору на кожний крок;
- thrust вперед-назад на 2 кроки.

Координація flap step із thrust грудною кліткою вперед (руки у jerk-position).

Координація flap step із рухом пелвіса:

- вперед-назад на кожний крок;
- вправо-вліво на 2 кроки.

7. Танцювальні етюди (14 год.)

Теоретична частина. Перегляд наочних відеоматеріалів.

Практична частина. Складання етюдів на відображення характеру музики за допомогою педагога.

8. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- назви вивчених рухів, характеристику та техніку їх виконання;
- витоки та походження вивчених танців;
- танцювальну техніку модерн-джаз танцю;
- усі позиції (положення) рук та ніг;
- техніку виконання contraction, release;
- терміни «коллапс», «ізоляція», «координація».

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- розслабити (напружити) різні частини тіла, тулуба (корпуса);
- виконувати основні етапи вивчення рухів;
- створювати комбінацію з двох-трьох рухів.

Вихованці мають набути досвід:

- володіння навичками правильного дихання і їх використання;
- володіння первісними навичками техніки ізольованих центрів;
- виконання танцювальних етюдів, основаних на попередньо вивченому матеріалі.

Вищий рівень, перший рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Модерн-джаз танець - вид сучасної хореографії	2	-	2
3.	Злиття та взаємозв'язок різних стилів і напрямків у сучасному танці	2	-	2
4.	Розігрів біля опори	2	6	6
5.	Вправи на середині зали	2	10	10
6.	Ізоляція. Координація	2	12	12
7.	Adagio	2	14	14
8.	Крос. Пересування у просторі	2	10	10
9.	Танцювальні етюди	4	10	12
10.	Підсумок	-	2	2
Разом:		20	52	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Історія танцю модерн.

2. Модерн-джаз танець - вид сучасної хореографії (2 год.)

Теоретична частина. Розвиток модерн-джаз танцю. Африкансько-американське коріння джазового танцю. Виникнення нових шкіл танцю модерн-джаз на сучасному етапі.

3. Злиття та взаємозв'язок різних стилів і напрямків у сучасному танці (2 год.)

Теоретична частина. Структура побудови тренажу модерн-джаз танцю. Зв'язок з іншими видами сучасної хореографії та жанрами хореографічного мистецтва. Основні складові частини уроку модерн-джаз і екзерсис на середині зали, партерний тренаж, стрибки і танцювальні комбінації. Принципи модерн-джаз танцю і ізоляції та поліцентрії; поліцентрії та поліритмії, напруження та розслаблення, розширення та звуження.

4. Розігрів біля опори (6 год.)

Теоретична частина. Термінологія та правила виконання розігріву біля опори.

Практична частина. Нахили торсу. Demi plie, grand plie у паралельних та виворотних позиціях. Вправи на розігрів стопи та гомілки. Contraction, release, high release.

5. Вправи на середині зали (10 год.)

Теоретична частина. Термінологія та правила виконання розігріву на середині зали.

Практична частина. Спіралі та вигини торса. Нахили. Вправи на напруження та розслаблення. Розігрів хребта.

6. Ізоляція. Координація (12 год.)

Теоретична частина. Термінологія, правила та послідовність виконання рухів окремих частин-центрів та поступового поєднання декількох центрів.

Практична частина. Рухи голови:

- «квадрат»;
- sundari - «хрест»;
- свінгові півкола.

Рухи плечей:

- підйом одного чи двох плечей вгору;
- опустити вниз кисть - flex;
- півколо плечима назад та ззаду наперед;
- twist плечима, кисть – jazz-hend; руки перед торсом, у V позиції попереду, опустити руки;
- півколо одним плечем, з'єднуючи з невеликим dgor торса вперед, коліна зігнуті, підйом на півпальці.

Рухи грудної клітки:

- thrust вправо-вліво – руки у II позиції, потім поступово опускаючи вниз;
- різкий рух ліктями назад – грудна клітка вперед – пелвіс назад;
- опозиційний рух – руки вперед – грудна клітка назад – пелвіс вперед;
- грудна клітка вгору – вдих, видих – опустити вниз.

Рухи рук:

- руки перед грудьми (А), опустити лікті вниз (Б), витягнути руки догори (В), перевести вбік (II поз.);
- повторити все у зворотному напрямку: В, Б, А, II поз.;
- кожна рука окремо: А, Б, В, II поз., потім ліва рука доганяє праву.

Рухи пелвіса:

- «хрест», кисть jazz hand;
- «квадрат»;
- підйом стегна вгору (hip lift);
- thrust пелвіса вперед, синкоповано назад-вперед-назад;
- повторити з акцентом назад;
- з акцентом вправо;
- з акцентом вліво.

7. Adagio (14 год.)

Теоретична частина. Термінологія, особливості та правила виконання adagio.

Практична частина. Варіативність змін в adagio:

Demi і grand plie: у паралельних позиціях; переведення стоп і колін з виворотного положення в паралельне і навпаки під час demi і grand plie; зміна динаміки виконання, наприклад, повільне присідання на 4/4 і різке підіймання на 1/4; поєднання з releve і поява pile-releve, тобто згинання колін з одночасним підійманням на півпальці.

Battement tendu, battement jete: виконання у паралельних позиціях; переведення з паралельного у виворотне положення і навпаки; виконання зі скороченою стопою (flex); використання brash, тобто стопа опускається на підлогу, а потім повертається у вихідне положення. Поєднання:

- а) з demi plie;
- б) з підйомом опорної п'яти під час виносу на підйом або кидка;
- в) з підйомом опорної п'яти під час закриття;
- г) з півповоротами і поворотами прийомом fouette .

Rond de jambe par terre: виконання через 5 виворотну позицію та через 1 паралельну позицію з відкриттям робочої ноги у діагоналі. Виконання у паралельних позиціях. Поєднання:

- а) з demi plie;
- б) з підйомом на 45° і 90°;
- в) зі скороченою стопою (flex).

Battement developpe, battement releve: зі скороченою стопою; у паралельних позиціях.

Grand battement: зі скороченою стопою; з підйомом опорної п'яти під час кидка; у паралельних позиціях.

8. Крос. Пересування у просторі (10 год.)

Теоретична частина. Термінологія та особливості опанування простору різними варіантами рухів.

Практична частина. Виконання кроку через ковзання всією стопою, до витягнутого носка. Крок носка з опозиційним рухом рук. Крок носка з опозиційним рухом рук в demi plie. Крок рук в demi plie і twist торса. Triplet (tombe правою ногою, крок на півпальцях лівою ногою, коліна вигнуті, крок правою ногою на півпальцях). Triplet з опозиційним рухом (права нога-ліва рука), на tombe рука піднімається до I позиції, коли кроки на півпальцях – руки вільно розхитуються вперед-назад. Saute по аут та паралельних позиціях. Розслаблення.

9. Танцювальні етюди (12 год.)

Теоретична частина. Перегляд наочних відеоматеріалів.

Практична частина. Вивчення комбінацій у стилі модерн-джаз танцю. Варіативне комбінування вивчених рухів.

10. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підведення підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- що є стилем модерн та його місце у сучасному танцювальному мистецтві;
- термінологію модерну;
- особливості стилю музики та рухів;
- основні етапи вивчення рухів.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- поєднувати рухи двох центрів;
- володіти амплітудою коливань рухів хребта, ізольованих центрів;
- створювати образ за характером музики.

Вихованці мають набути досвід:

- володіння термінологією модерн-джаз танцю відповідно до програми;
- виконання основних рухів модерн-джаз танцю;
- володіння амплітудою коливань рухів хребта, ізольованих центрів;
- виконання комбінацій у стилі модерн-джаз.

Вищий рівень, другий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Злиття та взаємозв'язок різних стилів і напрямків у сучасному танці	2	-	2
3.	Розігрів біля опори	2	8	8
4.	Вправи на середині зали	2	8	8
5.	Вправи в партері	2	8	8
6.	Adagio	2	14	14
7.	Крос. Пересування у просторі	2	12	12
8.	Танцювальні етюди	4	14	16
9.	Підсумок	-	2	2
Разом:		18	54	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Організаційні питання. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Історичний шлях розвитку танцю модерн та його вплив на хореографічне мистецтво.

2. Злиття та взаємозв'язок різних стилів і напрямків у сучасному танці (2 год.)

Теоретична частина. Структура побудови тренажу джаз-модерн танцю. Вплив фольклорних культур на сучасний танець. Взаємний зв'язок з різними видами сучасної хореографії та іншими жанрами хореографічного мистецтва.

3. Розігрів біля опори (8 год.)

Теоретична частина. Термінологія та правила виконання розігріву біля опори.

Практична частина. Contraction-release у I паралельній позиції обличчям до станка.

Contraction-release пелвіса у 2 паралельній позиції ніг, положення flat back.

З положення flat back у центр, підйом торса, відриваються від палиці і піднімаються вгору, high release, повернутися в положення flat back.

Обличчям до станка – положення flat back, demi plie, plie-releve, витягнути коліна, підняти торс, руки у III позиції, опуститися на всю стопу, положення flat back.

Обличчям до станка – положення flat back, release, demi plie, витягнути коліна та одночасно contraction у центр.

Обличчям до станка – лікті зігнуті і торкаються корпусу, demi plie, plie-releve, витягнути лікті та нахилити прямий торс назад, зберегти пряму лінію від колін до голови. Акцент пелвісом вперед, перегнутися плечима назад, голова назад (arch). Повернутися в вертикальне положення, залишаючись на півпальцях Grand plie. Витягнути коліна, опустити п'ятки на підлогу, одночасно відтягнутися від станка, положення flat back.

Обличчям до станка – IV паралельна позиція ніг, права нога попереду. Release пелвіса, grand plie, опуститися на коліно лівої ноги, contraction пелвіса. Повторити з лівої ноги.

Права нога на станку, коліно зігнуте, руки з боків сторін від стопи на ширині плеча. 4 bounce, посилаючи пелвіс вперед. Витягнути коліно правої ноги, руки на станку, 4 demi plie на лівій нозі. Підняти торс, руки у II позиції.

4. Вправи на середині зали (8 год.)

Теоретична частина. Термінологія та правил виконання вправ розігріву на середині зали.

Практична частина. Спіраль торса вперед, руки замкнуті на шиї, лікті дістають колін. Розкрити лікті вбік, положення flat back 2.

Паралельна позиція ніг, руки вільно опущені (roll down). Спіральний нахил вниз-вперед, demi plie, витягнути коліна, долоні на підлозі біля ніг. Вирівняти спину, положення торсом вперед нижче 90°, зберігаючи пряму лінію торса і рук. Розслабити і повернути торс вправо, поставити долоні коло правої стопи. Demi plie, голова біля правого коліна. Витягнути коліна. Повторити вліво.

Flat back вправо, торс, руки, голова на одній лінії. Twist, перевести торс в положення flat back вперед-вправо. Перевести flat back вперед, в т. 1. Падіння розслабленого торса вперед-вниз, зворотний рух. Повторити вліво.

I паралельна позиція ніг, руки у підготовчому положенні. Battement tendu права нога вперед, скоротити стопу, поставити на п'яту. Повторити «хрестом».

5. Вправи в партері (8 год.)

Теоретична частина. Термінологія та правила виконання вправ розігріву в партері .

Практична частина. Frog-position, руки в II позиції. Трамплінне коливання вгору-вниз. Закруглити спину, голова біля стоп, руки на стопи. Вигнути спину.

Frog-position, руки у «замку» на шії. Нахил торса до правого коліна, лікті торкаються коліна. Встати. Повторити вліво.

Frog- position, руки на шії. Відхилитися назад. Не повертаючись у пряме положення, округлити спину, з'єднати лікті разом. Витягнутись.

I позиція ніг, руки спираються на підлогу. Flex стоп, flex колін (п'яти залишаються на тому самому місці). Витягнути коліна. Витягнути стопи.

II позиція ніг, руки в II позиції. Виконання попередньої вправи.

I позиція ніг, руки в II позиції. Трамплінні нахили торса вниз-догори, залишаючи положення flat back. Закруглити спину, головою торкнутися колін, руками взяти стопи. Випрямити спину. Повторити вправу стопи flex.

I позиція ніг, руки в III позиції. Лягти на спину, по чергово опускаючи хребці. Піднятися. Повторити roll down.

Лежачи на спині, руки вздовж торса. Прогинання грудної клітки, коліна зігнуті, стопи flex, руки витягнуті вгору.

II позиція ніг, руки в II позиції. Трамплінні нахили торса вперед. Продовжуючи нахили, стопи flex. Продовжуючи нахили flex колін. Залишаючи нахил торса, витягнути коліна і стопи.

II позиція ніг, руки в II позиції. Спіраль торса вправо, вернутися прямо, спіраль вліво, вернутися прямо. Округлити хребет, витягнути спину.

II позиція ніг, руки в II позиції. Лягти вперед, закруглити спину. Одночасно стопи і коліна flex. Витягнути ноги.

Стояти на колінах, руки вздовж торса, пелвіс на п'ятах. Контакти пелвіса, повернутися в початкове положення. Контакти, але продовжуючи рух вперед release і підняти торс. Руками взяти гомілки, голову нахилити до підлоги.

6. Adagio (14 год.)

Теоретична частина. Особливості та правила виконання adagio.

Практична частина. В adagio варіанти змін у виконанні можуть бути такими:

Demi і grand plie: у паралельних позиціях; переведення стоп і колін з виворотного положення в паралельне і навпаки під час demi і grand plie; зміна динаміки виконання, наприклад, повільне присідання на 4/4 і різке підймання на 1/4; поєднання з releve і поява такого терміна як pile-releve, тобто згинання колін з одночасним підйманням на півпальцях.

Battement tendu, battement jete: переведення з паралельного у виворотне положення і навпаки. виконання із скороченою стопою (flex); використання brash, тобто стопа опускається на підлогу, а потім повертається у вихідне положення. Поєднання:

а) з demi plie;

б) з підйомом опорної п'яти під час виносу на підйом або кидка;

в) з підйомом опорної п'яти під час закриття;

г) з півповоротами і поворотами прийомом fouette .

Rond de jambe par terre: виконання через 5 виворотну позицію та через 1

паралельну позицію з відкриттям робочої ноги в діагоналі. Виконання у паралельних позиціях. Поєднання:

- а) з *demi plie*;
- б) з підйомом на 45° і 90°;
- в) зі скороченою стопою (*flex*).

Battement fondu, *battement frappe*: зі скороченою стопою; *surle cou-de-pied* в паралельній позиції.

Battement developpe, *battement releve*: зі скороченою стопою; у паралельних позиціях.

Grand battement: зі скороченою стопою; з підйомом опорної п'яти під час кидка; у паралельних позиціях.

7. Крос. Пересування у просторі (12 год.)

Теоретична частина. Особливості опанування простору різними варіантами рухів.

Практична частина. I паралельна позиція ніг, руки вільно опущені. *Triplet*. *Tombe* права нога вперед, одночасно ліва рука в I позицію, права рука в II позицію. Два кроки на півпальцях лівої ноги, правої ноги, руки вільно опущені і свінгово розхитуються. Повторити з лівої ноги.

Повториення попередньої вправи, але одночасно з *tombé* зробити *twist* торса, плечі повертаються до «робочої» ноги, рухи у положенні IV *arabesque*.

I паралельна позиція ніг, руки у II позиції, передпліччя підняти догори лікті зігнуті. Права нога *battement tendu* вперед, одночасно торс закручується вправо (лівий лікоть вперед). Крок правої ноги вперед з носка, торс і руки повертаються на місце. Повторити з лівої ноги. Повторити рух, виконуючи крок на кожний рахунок.

Спиною у т. 8, кроки з правої ноги. Повторити попередню вправу, виконуючи кроки назад. Крок правою ногою назад, правий лікоть вперед.

I паралельна позиція ніг, руки вільно опущені. Крок правою ногою вперед. Підскок на правій нозі, ліва нога *passé* (паралельно), права рука в I позиції, ліва рука діагонально назад. Повторити з лівої ноги.

Повторити попередню вправу, але в момент стрибка виконати спіраль торса: права нога – *passé*, торс повертається вправо.

Saute. I паралельна позиція ніг, руки вільно опущені. 3 стрибки догори. Стрибок, зігнувши коліна, підігнути ноги.

Розслаблення. I паралельна позиція ніг, руки вільно опущені. Нахил вперед, взятись руками за гомілки, спина рівна. Встати. Піднятися на півпальці, руки в III позиції. Заплющити очі і зафіксувати положення. Видихаючи, розслабити торс і опустити його вперед-вниз. Розслаблено струсити торс, руки, плечі.

8. Танцювальні етюди (16 год.)

Теоретична частина. Перегляд наочних відеоматеріалів.

Практична частина. Створення образу за характером музики. Складання етюдів на задану тему за допомогою педагога.

9. Підсумок (16 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- особливості сучасних музичних ритмів, танцювальних течій та їх характер;
- послідовність виконання вправ розігріву;
- основні етапи вивчення рухів;
- назви вивчених рухів, характеристики та техніку їх виконання;
- поняття «імпровізація».

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- володіти позиціями і положеннями в партері;
- засвоювати композиції, задані педагогом, передавати в рухах зміст і образи музичних творів;
- володіти добре розвинутою увагою, відмінною музичною та хореографічною пам'яттю.

Вихованці мають набути досвід:

- виконання рухів модерн-джаз танцю (форми фігур, ритм і ракурс виконання);
- імпровізації, створення образу за характером музики;
- швидкого, виразного, правильно і ритмічного виконання під музичний супровід танцювальних вправ, етюдів, композицій.

Вищий рівень, третій рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Вправи на середині зали	2	14	16
3.	Вправи в партері	2	14	16
4.	Adagio	2	20	22
5.	Крос. Пересування у просторі	2	22	24
6.	Танцювальні етюди. Творча імпровізація	4	22	26
7.	Підсумок	-	2	2
Разом:		14	94	108

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення.. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

Виникнення нових шкіл танцю модерн на сучасному етапі.

2. Вправи на середині зали (16 год.)

Теоретична частина. Термінологія та правила виконання вправ розігріву на середині зали.

Практична частина. Положення корпусу, позиції ніг, рук. Curve, arch.

Спіральне положення корпусу. Releve. Plie. Rond de jamb par terre (в спіральному положенні корпусу) у виворітній і паралельній позиціях. Stretch. Battement tendu (з перенесенням ваги на дві ноги). Battement releve lent з виконанням contraction. Tilt.

3. Вправи в партері (16 год.)

Теоретична частина. Термінологія та правила виконання вправ розігріву в партері.

Практична частина. Положення корпусу, рук, ніг і голови. Розслаблення, дихання. Stretch м'язів спини, бокових м'язів, рук, ніг. Stretch хребта. Side stretch (бокові розтягування). Позиції ніг. Позиції рук. Contraction в основних позиціях. Release у всіх позиціях. Curve, arch. Point, flex. Вправи для стопи з витягуванням ніг вперед, в сторону. Falls. Варіанти перекатів на спині та на сідницях. Grand battement jete в положеннях, лежачи на спині, боці, животі. De veloppe лежачи на спині, боці, животі.

4. Adagio (22 год.)

Теоретична частина. Особливості та правила виконання adagio.

Практична частина. Plie:

- а) у паралельній та виворітній позиціях;
- б) з releve;
- в) з виконанням contraction;
- г) використовуючи різні положення корпусу – table top, spiral та різні положення голови;
- д) з використанням основних елементів техніки.

Battement tendu і battement tendu jete. Виконуються у паралельній та виворітній позиціях в усіх напрямках. Стопа повинна бути дуже активною та напруженою. Активно використовуються спіралі торса. У вправах, крім сили ніг, виробляється координація з руками і головою:

- а) з підйомом п'яти робочої ноги;
- б) з переходом на робочу ногу;
- в) зі зміною рівня робочої ноги і рук;
- г) до попереду стоячої ноги, до позаду стоячої ноги;
- д) виконання flex робочою ногою з опорою на неї;
- е) виконання push робочою ногою;
- є) battement tendu jete по 1/8 в сторону з нахилом голови до робочої ноги і від ноги.

Rond de jambe. Крім вільного руху ноги в тазостегновому суглобі виробляється довгий крок, ширяючий стан в переміщенні за рахунок spiral turn upper body:

- а) чергуючи rond de an deor, an dedan поспіль з обох ніг;
- б) виконання з кроком через підмінну опорної ноги;
- в) з проходженням через положення sur le sou-de-pied робочою ногою;
- г) з четвертними поворотами.

Battement developpe, battement releve:

- а) battemen releve lent, battemen de veloppe, battemen aveloppe, battemen fondu у виворотних позиціях ніг;
- б) у паралельних позиціях ніг;
- в) у поєднанні з contraction;
- г) комбінування з положеннями table top, lay out;
- д) комбінування з позами arabesques, attitude, з спіраллю торса;

е) з падіннями в сторону, назад.

Grand battement jete:

а) у відкритих позиціях;

б) із положення випаду;

в) в переміщенні, з поворотом торсу по точках;

г) з нахилом корпусу (в сторону при кидку в сторону, вперед при кидку назад);

д) використовуючи варіанти поз класичного танцю.

Tilt:

а) стоячи на двох ногах;

б) з рухами рук;

в) стоячи на одній нозі, друга нога може біти відкрита в будь-якому напрямку або знаходиться в положенні passe у коліні.

г) переміщуючись в сторону, вперед, назад, в поєднанні з contraction;

д) у поєднанні з позами і випадами.

5. Крос. Пересування у просторі (24 год.)

Теоретична частина. Особливості опанування простору різними варіантами рухів, враховуючи динаміку виконання, можливі поєднання вправ що виконуються в швидкому темпі з поєднанням в повільному темпі.

Практична частина. Переміщення по діагоналі (виконання обличчям і спиною по напрямку руху. Triplet. Кроки, біг. Падіння, перекати. Біг на місці зі зміною напрямку. Стрибки на місці у всіх позиціях, у паралельних і у виворітних – saute – з обох ніг на дві, jump – на обох ногах, leap – з однієї ноги на іншу. Комбінування. Прості танцювальні комбінації.

6. Танцювальні етюди. Творча імпровізація (26 год.)

Теоретична частина. Перегляд наочних відеоматеріалів.

Практична частина. Вивчення комбінацій у стилі модерн-джаз танцю. Варіативне комбінування вивчених рухів. Створення власної комбінації з використанням вивчених рухів та елементів. Створення образної хореографії, робота над технікою виконання.

7. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- основні етапи вивчення рухів;
- можливі поєднання рухів;
- характеристики «танцювальної імпровізації» як хореографічної техніки.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- поєднувати рухи і поступово їх ускладнювати;
- створювати комбінації відповідно до характеру музичного супроводу.

Вихованці мають набути досвід:

- володіння термінологією модерн-джаз танцю відповідно до програми;

- грамотного виконання різних комбінацій, етюдів.

Вищий рівень, четвертий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Вправи на середині зали	2	14	16
3.	Вправи у партері	2	14	16
4.	Adagio	2	20	22
5.	Крос. Пересування у просторі	2	22	24
6.	Танцювальні етюди. Творча імпровізація	4	22	26
7.	Підсумок	-	2	2
Разом:		14	94	108

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і формами їх проведення. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі. Народний танець у стилі модерн-джаз.

2. Вправи на середині зали (16 год.)

Теоретична частина. Термінологія та правила виконання вправ розігріву на середині зали.

Практична частина. Виконання arch з одночасним releve, в plie. Нахил flat back вперед на прямих ногах і в поєднанні з plie. Падіння в сторону з положення стоячи. Contraction з переходом з 2-ої виворітної в паралельну позицію, з поворотом корпусу на 90° і plie. Перенесення ваги корпусу з ноги на ногу, використовуючи позу arabesque. Rond de jambe par terre у виворітній позиції. Маленькі пози вперед і назад. Battements de veloppe. Grand battement з положення випада.

3. Вправи в партері (16 год.)

Теоретична частина. Термінологія та правила виконання вправ розігріву в партері.

Практична частина. Захресна позиція. Варіанти відкриття ноги для переходу з позиції в позицію (відкриті і закриті пози). Перегинання корпусу. Release в 4-й позиції. Table top 4-ої в партерній позиції. Положення arabesque і attitude в партері. Contraction в позиції second з flex колін і стоп (почергово і разом). Contraction в положенні лежачи в поєднанні з спіраллю; з відривом від підлоги, підйомом спини до діагонального положення. Рух стопи з одночасним підніманням ноги в повітря (вперед і вбік) в положенні сидячи. Slide на спину з положення сидячи, ноги зігнуті в колінах, стопи на підлозі в паралельній позиції.

Вправи на колінах: plie у паралельній позиції з використанням різних положень рук. Curve, arch. Falls.

4. Adagio (22 год.)

Теоретична частина. Особливості та правила виконання adagio.

Практична частина. Plie:

- а) у паралельній та виворітній позиціях;
- б) з releve;
- в) з виконанням contraction;
- г) використовуючи різні положення корпусу – table top, spiral та різні положення голови;
- д) з використанням основних елементів техніки.

Battement tendu і battement tendu jete. Виконуються у паралельній та виворітній позиціях в усіх напрямках. Стопа повинна бути дуже активною та напруженою. Активно використовуються спіралі торса. У вправах, крім сили ніг, виробляється координація з руками і головою:

- а) з підйомом п'яти робочої ноги;
- б) з переходом на робочу ногу;
- в) зі зміною рівня робочої ноги і рук;
- г) до попереду стоячої ноги, до позаду стоячої ноги;
- д) виконання flex робочою ногою з опорою на неї;
- е) виконання push робочою ногою;
- є) battement tendu jete по 1/8 в сторону з нахилом голови до робочої ноги і від

ноги.

Rond de jambe. Крім вільного руху ноги, в тазостегновому суглобі виробляється довгий крок, ширяючий стан в переміщенні за рахунок spiral turn upper body:

- а) чергуючи rond de an deor, an dedan поспіль з обох ніг;
- б) виконання з кроком через підміну опорної ноги;
- в) з проходженням через положення sur le cou-de-pied робочою ногою;
- г) з четвертними поворотами.

Battement developpe, battement releve:

а) battemen releve lent, battemen de veloppe , battemen aveloppe, battemen fondu у виворотних позиціях ніг;

- б) у паралельних позиціях ніг;
- в) у поєднанні з contraction;
- г) комбінування з положеннями table top, lay out;
- д) комбінування з позами arabesques, attitude, з спіраллю торса;
- е) з падіннями в сторону, назад.

Grand battement jete:

- а) у відкритих позиціях;
- б) із положення випаду;
- в) у переміщенні, з поворотом торсу по точках;
- г) з нахилом корпусу (в сторону при кидку в сторону, вперед при кидку назад);
- д) використовуючи варіанти поз класичного танцю.

Tilt:

а) стоячи на двох ногах;

б) з рухами рук;

в) стоячи на одній нозі, друга нога може біти відкрита в будь-якому напрямку або знаходиться в положенні passe у коліна.

- г) переміщуючись в сторону, вперед, назад, у поєднанні з contraction;
- д) в поєднанні з позами і випадами.

5. Крос. Пересування у просторі (24 год.)

Теоретична частина. Особливості опанування простору різними варіантами рухів, враховуючи динаміку виконання, можливі поєднання вправ, що виконуються в швидкому темпі з поєднанням в повільному темпі.

Практична частина. Triplet в півповороті, переміщуючись вперед обличчям і спиною, та в walking turn. Комбінування. Переміщення боковими кроками, використовуючи curve, arch. Бокові переміщення по діагоналі, використовуючи позу ekarte, нога піднімається на 45 ° і 90°. Arabesque, lay out. Біг стрімкий в plie в поєднанні з arch.

Стрибки: leap – з однієї ноги на іншу, рухаючись вперед; на одній нозі, з «відбиванням» робочою ногою (flex, point); з обох на одну з розворотом на 90°; pas echange (з паралельної позиції в другу виворітну); pas chassé в сторону, вперед.

Великі стрибки: hop з використанням відкритих і паралельних позицій; в положенні пози ekarte вперед і назад; падіння вліво, вправо через pas chassé в сторону.

6. Танцювальні етюди. Творча імпровізація (26 год.)

Теоретична частина. Особливості імпровізації в модерн-джаз танці. Умови імпровізаційної техніки сучасних напрямків у хореографії. Перегляд наочних відеоматеріалів.

Практична частина. Імпровізація рухів з різними предметами. Складання етюдів на музику з предметами на вибір учня. Прості елементи контактної імпровізації. Складання етюдів з елементами контактної імпровізації за допомогою педагога.

7. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати і розуміти:

- методику виконання базових елементів техніки;
- особливості імпровізації в модерн-джаз танці.

Вихованці мають вміти і застосовувати:

- використовувати всі рівні, положення;
- володіти поліритмічним мисленням шляхом ускладнення ритмічного малюнка комбінацій, збільшення темпу виконання.

Вихованці мають набути досвід:

- імпровізації з різними предметами;
- імпровізації самостійно та з партнерами;
- володіння теоретичними знаннями та практичними вміннями з модерн-джаз танцю, необхідних для вступу у професійний навчальний заклад.

ЛІТЕРАТУРА

1. Базарова Н.П., Мей В.П. «Азбука Классического танца». – Л.: Искусство, 1983.

207с.

2. Балет: «Энциклопедия». / Под ред. Ю.Н. Григоровича. – М.: Советская энциклопедия, 1981. – 559с.
3. Барышникова Т.К. «Азбука хореографии»: Метод. Указ. – СПб.: «РЕС-ПЕКС», «ЛЮКСИ», 1996. – 256с.
4. Березова Г.А. Класичний танець в дитячих хореографічних колективах. – К. : Муз. Україна, 1997.
5. Бесіди про танець: Методична розробка на допомогу керівникам хореографічних колективів шкіл і позашкільних установ/ Укл. Тараканова А. П. – К.: ІЗМН, 1996.
6. Бігус О.О. Народно-сценічна хореографія Прикарпатського регіону : монографія / О.О. Бігус. – Київ : Видавництво Ліра-К, 205. – 182 с.
7. Ваганова А.Я. « Основы классического танца». – СПб.: Лань, 2002. – 192с.
8. Васильева Т.И. «Балетная осанка» / Методическое пособие для преподавателей хореографических школ и школ искусств. М., 1993.
9. Василенко К. Ю. Композиція українського народно-сценічного танцю. — К. : Музична Україна, 1985.
10. Василенко К. Ю. Українські народні танці для дітей. — К. : Музична Україна, 1985.
11. Василенко К.Ю. «Український танець» (підручник), К.ІПК ПК 1997р.
12. Володько В. Методика викладання народно-сценічного танцю/В. Володько.// - К., 2006.
13. Голдрич О. Хореографія: посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю/ О.Голдрич.// - Львів:СПОЛОМ, 2006.
14. Голдрич О.С. Методика викладання хореографії/О.Голдрич. // Львів.: Сполом, 2006. - 84с.: іл.
15. Жак-Далькроз Э. Ритм. / Э. Жак-Далькроз – М.: Классика XXI, 2016. – 248 с.
16. Забрєдовський С.Г. Методика роботи з хореографічним колективом : навч. Посіб. Видання друге, доповнене. – К. : НАКККіМ, 2011. – 188 с.
17. Зайцев Є. В., Колесниченко Ю.В. Основи народно-сценічного танцю: [Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури та мистецтв I–IV рівнів акредитації / Видання друге, доопрацьоване і доповнене]. — Вінниця : Нова книга, 2007. — 416 с.
18. Зихлинская Л.Р., Мей В.П. « Первые шаги.» – К., 2003. – 359 с.
19. Колесніченко Ю., Досенко Є. «Українське намисто» В.в-во «Нова Книга», 2014.
20. Колногузенко Б. М. Методика роботи з хореографічним колективом. Частина I. Хореографічна робота з дітьми. — Харків : ХДАК, 2005.
21. Мессерер А.М. Уроки классического танца / А.М. Мессерер. – Лань, 2004. - 376с.
22. Методика роботи з хореографічним колективом: навч. посібник /С.Л. Зубатов – К. : ІПК ПК, 1997. – 100с.
23. Музичне оформлення класичного танцю: Метод. Рек. / Укл. Т.М. Чурпіта. – К.: КНУКіМ, 2001. – 17с.
24. Никитин В. Ю. Модерн-джаз танец: Этапы развития. Метод. Техника/В. Ю. Никитин.– М.: ИД «Один из лучших», 2004.– 414с.: ил.
25. Никитин В. Ю. Модерн-джаз танец. Методика преподавания/ Ю. В. Никитин. – М.: ВЦХТ («Я вхожу в мир искусств»), 2002. – 160с.
26. Никитин В.Ю., Шварц И.К. Композиция в современной хореографии: Учебно-методическое пособие. – М.: МГУКИ, 2007. – 164 с.

27. Перлина Л.В. Танец модерн и методика его преподавания: учебное пособие/Л.В. Перлина ; ред.. Г.В, Бурцева. – Барнаул: АлтГАКИ, 2010.- 123с.
28. Полятков С.С. Основы современного танца/ С.С. Полятков. – Изд. 2-е – Ростов н/Д: Феникс, 2006. – 80с.
29. Семизорова В. Використання системи “Елементарного музику-вання” Карла Орфа в освітньому процесі дошкільного навчального закладу / В. В. Семизорова, І. Я. Шараєвська, Н. В. Степаненко. — Тернопіль : Мандрівець, 2014. — 68 с.
30. Танці в сучасних ритмах: нариси: навчально-методичний посібник/Н. Барсук, А. Тараканова.- Вінниця: Нова Книга, 2014. – 52с.: іл.
31. Тараканова А. Система хореографічного виховання. – К., 1996.
32. Тараканова А. Танцюйте з нами. Навчально-методичний посібник для вчителів хореографії (1-4 кл.) і керівників хореографічних гуртків (початковий рівень) загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів. – Вінниця : Нова книга, 2010.
33. Тараканова А. П. Система хореографічного виховання в школах і позашкільних закладах, МОН України, ІЗМН. - К.1996.
34. Теорія і практика викладання фахових дисциплін: Зб. Наук.-меод. Праць кафедри народної хореографії КНУКіМ. – К.:ТОВ «Видавничий будинок «Аванпрост-Прим», 2014. – 216 с.
35. Цветкова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю. Підручник . – 4-е вид. – Київ : Альтерпрес, 2017. – 324 с.:іл.
36. Хореографія у школі: Програма з хореографічного навчання у початкових класах загальноосвітніх шкіл і шкіл нового типу/ Укл. А. П. Тараканова. - К.: ІСДО, 1995. - 20с.
37. Шевчук А. С. Українські музично-хореографічні традиції як засіб музично-рухового розвитку старших дошкільників : мо-ногр. / А. С. Шевчук. — Фастів : Поліфаст, 2005.

Додаток 1

Програма «АНСАМБЛЬ»

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Процес підготовки концертних номерів формує у дітей та підлітків виконавські вміння і навички в різних жанрах і напрямках хореографії, знайомить із сутністю, виразністю і змістовністю виконавчого мистецтва, сприяє виявленню творчого потенціалу та індивідуальності кожного вихованця, включаючи в роботу фізичний, інтелектуальний та емоційний апарат дитини. Бажання бути зайнятим у концертних номерах, брати участь у виступах на сцені стимулює навчальний процес, наповнює його сенсом, сприяє свідомій і сумлінній роботі в колективі, а концертні виступи і перемоги в конкурсах приносять вихованцям величезне задоволення від власної праці. Гуртківці мають можливість розкрити власні творчі задатки і реалізувати їх у відповідному репертуарі за період навчання.

Актуальність навчальної програми полягає в тому, що робота гуртка «Ансамбль» більшою мірою, ніж інші хореографічні дисципліни, дає можливість вихованцям розкрити свій творчий потенціал і насолодитися ним

Головна мета програми «Ансамбль» – прищепити вихованцям любов до танцю,

виявити та розпізнати їх творчу індивідуальність і потенціал.

Основними завданнями програми є:

- розкриття індивідуальних здібностей вихованців, розвиток їх творчої активності, артистизму, виразності та музичності при виконанні хореографічних композицій;
- збагачення естетичних потреб вихованців, стимулювання розвитку їх емоційності, пам'яті, мислення, уяви;
- оволодіння відчуттям простору сцени узгоджуючи його з проектуванням образу танцю;
- розвиток творчої взаємодії з партнерами в ансамблі для створення цілісного образу хореографічної композиції;
- удосконалення кінестетичного самоконтролю вихованців при виконанні складних комбінацій,
- формування вмінь передавати жанрові особливості хореографічних постановок класичного, народно-сценічного, сучасного танців;
- набуття вихованцями досвіду творчої діяльності та публічних виступів;
- формування комплексу знань, умінь і навичок, що дозволяють засвоювати освітні програми з хореографічного мистецтва.

Навчальна програма гуртка «Ансамбль» орієнтовно розрахована на навчання протягом 10 років. Розрахунок годин на вивчення предмета розподілено таким чином:

- 1-й рік – основний рівень – 72 год. на рік, 2 год. на тиждень;
- 2-й рік – основний рівень – 72 год. на рік, 2 год. на тиждень;
- 3-й рік – основний рівень – 72 год. на рік, 2 год. на тиждень;
- 4-й рік – основний рівень – 72 год. на рік, 2 год. на тиждень;
- 5-й рік – основний рівень – 108 год. на рік, 3 год. на тиждень;
- 6-й рік – основний рівень – 108 год. на рік, 3 год. на тиждень;
- 1-й рік – вищий рівень – 144 год. на рік, 4 год. на тиждень;
- 2-й рік – вищий рівень – 144 год. на рік, 4 год. на тиждень;
- 3-й рік – вищий рівень – 144 год. на рік, 4 год. на тиждень;
- 14-й рік – вищий рівень – 144 год. на рік, 4 год. на тиждень.

Програма гуртка «Ансамбль» нерозривно пов'язана з усіма предметами хореографічного мистецтва. На заняттях застосовуються знання, уміння, навички, набуті гуртківцями на уроках класичного, народно-сценічного та сучасного танців.

Номери, внесені в програму кожного навчального року, визначаються за вибором педагога з урахуванням можливостей і технічної підготовки конкретної групи вихованців.

Програма першого року навчання передбачає вивчення основних рухів для постановки дитячих номерів відповідно до їх вікових та індивідуальних здібностей. Це рухи польки, галоп по колу, ковирялочки, крок менуету. Для кращого сприйняття дітьми музичного матеріалу створюються ігрові комбінації. Велику увагу слід приділяти підбору музики для того, щоб діти не тільки її сприймали, а й з задоволенням танцювали під неї хореографічні композиції на основі вивчених рухів.

Програмою другого року навчання передбачено вивчення рухів для постановки етюдів і композицій на задану тему, а також варіацій рухів, які сприяють розвитку пам'яті та вмінні зосереджуватись, що необхідне при виконанні хореографічних номерів. Ускладнення рухів відбувається за рахунок поєднання їх між собою, переходу від одного руху до іншого. Вивчаються фрагменти народних танців на основі польки. Наприкінці другого року навчання вихованці можуть брати участь у

концертах, конкурсах та фестивалях різних рівнів.

На третьому році навчання значна увага приділяється розвитку здібностей вихованців що допомагають розкривати внутрішній психологічний зміст танцю як важливої форми самовираження. Під час вивчення танців педагог обов'язково докладно роз'яснює їх зміст та значення.

Головною метою четвертого року навчання є розвиток у дітей уміння висловити образ у пластиці руху. Формування умінь і навичок виконання основних елементів народного і класичного танців, розуміння необхідності вдосконалення танцювальної майстерності. Ускладнюється техніка танцювальних рухів.

Програма п'ятого року навчання передбачає розвиток умінь виконувати рухи класичного та народного танців, ускладнюючи танцювальні комбінації, використовуючи весь вивчений арсенал хореографічної лексики. Основна увага приділяється вдосконаленню виконання різних рухів відповідно до характеру танцю. Важливим завданням у роботі з гуртківцями є постійне педагогічне спостереження, що допомагає глибше зрозуміти індивідуальні можливості вихованців задля того, щоб дати кожному перспективу роботи над власним творчим потенціалом щодо виконавчої майстерності, знаходження власного творчого образу «Я».

Протягом шостого року навчання велика увага приділяється вдосконаленню координації, танцювальності, відпрацюванні техніки рухів, поєднанню рухів комбінації і танцювальних малюнків. Передбачається подальший розвиток у вихованців уміння підкреслити свою індивідуальність при виконанні сольних партій, вміння працювати в ансамблі, формування навичок співтворчості з педагогом при постановці нових танців.

У період сьомого року навчання програмою передбачено розвиток вмінь виконувати рухи класичного і народно-сценічного танцю, ускладнюючи танцювальні комбінації та використовуючи весь вивчений раніше арсенал хореографічної лексики. Велика увага направлена на розкриття виконавчої індивідуальності вихованців, на розвиток їх вмінь працювати в ансамблі. Важливим є навчити дітей відповідальності при виступах на будь-якому концертному майданчику.

Програма восьмого року навчання спрямована на виховання у вихованців культури спілкування, прагнення удосконалювати свою танцювальну майстерність та через танець пізнавати культуру народів світу.

На дев'ятому році навчання вся увага акцентується на удосконаленні координації, танцювальності, опрацюванні техніки рухів, розвитку вміння співпрацювати в ансамблі з іншими партнерами.

Програма десятого року навчання передбачає подальший розвиток у вихованців вмінь підкреслити свою індивідуальність при виконанні сольних партій, працювати в ансамблі, виховання навичок співтворчості з педагогами при постановці концертних номерів.

Контроль здобутих знань та вмінь здійснюється наприкінці кожного навчального року, вихованці гуртка здають перевірний залік під час виступу на звітному концерті. Своєрідною формою підбиття підсумків є також виступи на конкурсах дитячої та юнацької хореографічного творчості.

Основний рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Полька з підскоком	4	18	22
3.	Хореографічна композиція «Танець жабенят»	2	14	16
4.	Хореографічна композиція «Вальс квітів»	2	16	18
5.	Хореографічна композиція «Танець гномів»	2	10	12
6.	Підсумок	-	2	2
Разом:		12	60	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Організаційні питання. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

2. Полька з підскоком (22 год.)

Теоретична частина. Особливості виконання польки з підскоком.

Практична частина. Розучування основних рухів та фрагментів танцю. Відпрацювання техніки виконання польки з підскоком.

3. Хореографічна композиція «Танець жабенят» (16 год.)

Теоретична частина. Сюжетно-образний зміст хореографічної композиції «Танець жабенят».

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів хореографічної композиції «Танець жабенят». Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання хореографічної композиції «Танець жабенят».

4. Хореографічна композиція «Вальс квітів» (18 год.)

Теоретична частина. Особливості виконання рухів вальсу. Сюжетно-образний зміст хореографічної композиції «Вальс квітів».

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів хореографічної композиції «Вальс квітів». Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання хореографічної композиції «Вальс квітів».

5. Хореографічна композиція «Танець гномів» (12 год.)

Теоретична частина. Сюжетно-образний зміст хореографічної композиції «Танець гномів».

Практична частина. Розучування основних рухів хореографічної композиції

«Танець гномів». Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання хореографічної композиції «Танець гномів».

6. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- основні рухи вивчених номерів.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- танцювати в парі, відчувати партнера;
- утворювати велике й мале кола;
- у танцях перешиковуватись.

Вихованці мають набути досвід:

- кружляти по одному й парами, тримаючись за обидві руки;
- запам'ятовування рухів і дотримання послідовності їхнього виконання;
- ведення хороводів, дотримуючись послідовності;
- виконання рухів польки, галопу по колу, ковирялочки, кроку менуету.

Другий рік навчання, основний рівень НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Українська полька	2	14	16
3.	Фінська полька	2	14	16
4.	Литовська полька	2	14	16
5.	Полонез	2	18	20
6.	Підсумок	-	2	2
Разом:		10	62	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Організаційні питання. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

2. Українська полька (16 год.)

Теоретична частина. Характерні особливості української польки.

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів танцю. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання української польки.

3. Фінська полька (16 год.)

Теоретична частина. Характерні особливості фінської польки.

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів танцю. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання фінської польки.

4. Литовська полька (16 год.)

Теоретична частина. Характерні особливості виконання литовської польки.

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів танцю. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання литовської польки.

5. Полонез (20 год.)

Теоретична частина. Манера та характер виконання полонезу.

Практична частина. Розучування основних рухів та фрагментів полонезу. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій полонезу. Відпрацювання техніки виконання полонезу.

2.

6. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- назви вивчених рухів, характеристику та техніку їх виконання;
- визначити характер музики, темп, музичний розмір і т.д.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- поєднувати між собою вивчені рухи, переходити від одного руху до іншого;
- чітко виконувати рухи, передаючи зміст танцю в помірному темпі;
- розподіляти сценічний простір.

Вихованці повинні мають набути досвід:

- виконання основних рухів польки;
- утримання визначеного ритму рухів;
- уважно слухати музичні інтонації і передавати їх у русі;
- легкого, невимушеного виконання вивчених танців.

Третій рік навчання, основний рівень НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Морський танець	2	18	20
3.	Корейський танець з предметом	2	12	14

4.	Народний танець «Гуцулята»	4	16	20
5.	Буковинська полька	2	14	14
6.	Підсумок	-	2	2
Разом:		12	60	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Організаційні питання. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

1. Морський танець (20 год.)

Теоретична частина. Сюжетно-образний зміст танцю. Характерні особливості виконання танцю.

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів танцю. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання морського танцю.

2. Корейський танець з предметом (14 год.)

Теоретична частина. Сюжетно-образний зміст танцю. Характерні особливості виконання корейського танцю.

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів танцю. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання корейського танцю з предметом.

3. Народний танець «Гуцулята» (20 год.)

Теоретична частина. Особливості виконання танцю «Гуцулята» на матеріалі українських народних танців Західного регіону. Основні рухи гуцульських танців.

Практична частина. Розучування основних рухів та комбінацій народного танцю «Гуцулята». Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання народного танцю «Гуцулята».

4. Буковинська полька (14 год.)

Теоретична частина. Характерні особливості виконання буковинської польки.

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів танцю. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання буковинської польки.

5. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- правила танцювального етикету;
- образний зміст виконуваної композиції.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- створювати прості танцювальні образи;
- здійснювати плавний перехід від одного руху до іншого;
- виконувати різні рухи, поєднуючи їх між собою.

Вихованці мають набути досвід:

- розуміння образного змісту танцю;
- виконання невеликих сольних уривків;
- вільно переміщуватися, відчуваючи тіло в ході м'язової роботи.

Четвертий рік навчання, основний рівень НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Хореографічна композиція «Танець ляльок»	2	16	18
3.	Танці Західного регіону «Коломийка», «Аркан», «Гуцулка»	4	22	26
4.	Грецький танець	2	10	12
5.	Єврейський танець	2	10	12
6.	Підсумок	-	2	2
Разом:		12	60	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Організаційні питання. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

2. Хореографічна композиція «Танець ляльок» (18 год.)

Теоретична частина. Сюжетно-образний зміст хореографічної композиції «Танець ляльок».

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів хореографічної композиції «Танець ляльок». Відпрацювання художніх образів сюжетного змісту композиції. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання хореографічної композиції «Танець ляльок».

3. Сюїта з українських танців Західного регіону «Коломийка», «Аркан», «Гуцулка» (26 год.)

Теоретична частина. Особливості хореографічної сюїти. Характерні особливості виконання українських народних танців Західного регіону. Характеристика музичного супроводу танців.

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів кожного танцю окремо. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танців.

Відпрацювання техніки виконання танців «Коломийка», «Аркан», «Гуцулка».

4. Грецький танець (12 год.)

Теоретична частина. Характерні особливості грецького танцю. Характеристика музичного супроводу грецького танцю.

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів грецького танцю. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання грецького танцю.

5. Єврейський танець (12 год.)

Теоретична частина. Характерні особливості європейського танцю. Характеристика музичного супроводу єврейського танцю.

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів єврейського танцю. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання єврейського танцю.

6. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- назви вивчених рухів, характеристику та техніку їх виконання;
- виконання основних елементів народного і класичного танців;
- образний зміст композиції, що виконують.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- пояснити зміст номера, що вивчається;
- висловити образ у пластиці руху;
- емоційно забарвлювати танець;
- використовувати прийоми, які допомагають створювати танцювальні образи.

Вихованці мають набути досвід:

- швидкого орієнтування у часі і просторі;
- аналізу своїх рухів і рухів товаришів;
- розуміння ідейно-художніх якостей творів хореографічного мистецтва.

П'ятий рік навчання, основний рівень НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2		2
2.	Танець, побудований на танцювальних традиціях центрального регіону України («Гопачок»)	4	16	20

3.	Український танець з бубнами	2	14	16
4.	Полька «Волинянка»	2	14	16
5.	Поліський танець «Стрибунець»	2	14	16
6.	Підсумок	-	2	2
Разом:		12	60	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Організаційні питання. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

2. Танець, побудований на танцювальних традиціях Центрального регіону України («Гопачок») (20 год.)

Теоретична частина. Характерні особливості танців Центрального регіону України. Гопак, як візитна картка української народної хореографії. Особливості виконання гопака.

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів танцю «Гопачок». Відпрацювання парних рухів, чоловічого та жіночого соло у танці. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання танцю «Гопачок».

3. Український танець з бубнами (16 год.)

Теоретична частина. Характерні особливості виконання українського танцю з бубнами. Ознайомлення та вивчення «Українського танцю з бубнами» з репертуару Національного заслуженого академічного ансамблю танцю імені П.Вірського.

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів українського танцю з бубнами. Відпрацювання рухів з використанням бубна. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання українського танцю з бубнами.

1. Полька «Веснянка» (16 год.)

Теоретична частина. Відображення весняних обрядів і свят в народній хореографії. Особливості виконання польки «Веснянка».

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів польки «Веснянка». Відпрацювання художніх образів. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання польки «Веснянка».

2. Поліський танець «Стрибунець» (16 год.)

Теоретична частина. Характерні особливості поліської польки. Особливості виконання поліського танцю «Стрибунець».

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів поліського танцю «Стрибунець». Відпрацювання парних рухів у танці. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання поліського танцю «Стрибунець».

7. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти :

- культуру сценічної поведінки.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- виконувати різні рухи відповідно до характеру танцю;
- розкривати свою виконавську індивідуальність і працювати в ансамблі;
- бачити, аналізувати і виправляти помилки виконання.

Вихованці мають набути досвід:

- творчо працювати над хореографічним твором на репетиції;
- творчої діяльності та публічних виступах;
- виконання танцювальних комбінацій, використовуючи весь вивчений арсенал хореографічної лексики.

Шостий рік навчання, основний рівень НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Закарпатський танець «Березнянка»	2	18	20
3.	Білоруський танець «Лявоніха»	2	14	16
4.	Молдавський танець «Молдовеняска»	2	14	16
5.	Молдавський танець «Хора»	2	14	16
6.	Підсумок	-	2	2
Разом:		12	60	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Організаційні питання. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

2. Закарпатський танець «Березнянка» (20 год.)

Теоретична частина. Характерні особливості танців Закарпаття. Особливості виконання закарпатського танцю «Березнянка». Своєрідність мелодики та ритміки музичного матеріалу.

Практична частина. Розучування основних рухів та фрагментів танцю «Березнянка». Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання закарпатського танцю «Березнянка».

3. Білоруський танець «Лявоніха» (16 год.)

Теоретична частина. Загальна характеристика білоруських народних танців. Особливості виконання білоруського танцю «Лявоніха».

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів білоруського танцю «Лявоніха». Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання білоруського танцю «Лявоніха».

4. Молдавський танець «Молдовеняска» (16 год.)

Теоретична частина. Специфічні особливості національного колориту молдавської музики і танцю. Особливості виконання молдавського танцю «Молдовеняска». Ознайомлення та вивчення танцю «Молдовеняска» з репертуару Державного академічного ансамблю танцю Молдови «Жок».

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів молдавського танцю «Молдовеняска». Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання молдавського танцю «Молдовеняска».

5. Молдавський танець «Хора» (16 год.)

Теоретична частина. Особливості виконання молдовського танцю «Хора». Ознайомлення та вивчення танцю «Хора» з репертуару Державного академічного ансамблю танцю Молдови «Жок».

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів танцю «Хора». Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання техніки виконання молдовського танцю «Хора».

6. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- навички сценічної поведінки;
- характерні особливості манери виконання народно-сценічних танців.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- володіти самоконтролем виконання рухів тіла, що створюють образ і характер танцю, вмінням долати технічні труднощі;
- виконувати танцювальні комбінації, використовуючи весь вивчений арсенал хореографічної лексики.

Вихованці мають набути досвід:

- виконання танцювальних номерів діючого репертуару;
- відповідальності при виступі на будь-якому сценічному майданчику.

Сьомий рік навчання, вищий рівень НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин
---	------	-----------------

		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Польський танець «Краков'як»	2	18	20
3.	Угорський народний танець	2	14	16
4.	Болгарський народний танець	2	14	16
5.	Хореографічна композиція «В порту»	2	14	16
6.	Підсумок	-	2	2
Разом:		12	60	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Організаційні питання. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

2. Польський танець «Краков'як» (20 год.)

Теоретична частина. Особливості виконання польського танцю «Краков'як».

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів польського танцю «Краков'як». Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання майстерності виконання польського танцю «Краков'як».

3. Угорський народний танець (16 год.)

Теоретична частина. Загальна характеристика угорського народного танцю, його давні традиції та краці зразки як над надбання світової музично-театральної культури. Особливості виконання угорського народного танцю.

Практична частина. Розучування основних рухів та комбінацій угорського народного танцю. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості комбінацій танцю. Відпрацювання майстерності виконання угорського народного танцю.

4. Болгарський народний танець (16 год.)

Теоретична частина. Загальна характеристика болгарського народного танцю. Особливості виконання болгарського народного танцю.

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів болгарського народного танцю. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання технічної майстерності виконання болгарського народного танцю.

5. Хореографічна композиція «В порту» (16 год.)

Теоретична частина. Сюжетно-образний зміст хореографічної композиції «В порту». Композиційна побудова хореографічної композиції «В порту».

Практична частина. Розучування основних рухів та етюдів хореографічної композиції хореографічної композиції «В порту». Відпрацювання художніх образів сюжетного змісту композиції. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання технічної та акторської майстерності виконання хореографічної композиції «В порту».

6. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- основи акторського мистецтва.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- володіти навичками акторської виразності;
- зіставляти різні рухи і прийоми, знаходити в них різне і спільне;
- створювати та виконувати прості танцювальні етюди.

Вихованці мають набути досвід:

- подолання технічних труднощів при виконанні складних комбінацій;
- удосконалення танцювальної майстерності і через танець досягти культуру народів світу.

Восьмий рік навчання, вищий рівень НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Український народний танець «Гопак»	2	18	20
3.	Італійський танець «Тарантелла»	2	14	16
4.	«Арагонська хота»	2	14	16
5.	Хореографічна композиція «На Івана, на Купала»	2	14	16
6.	Підсумок	-	2	2
Разом:		12	60	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Організаційні питання. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

2. Український народний танець «Гопак» (20 год.)

Теоретична частина. Особливості виконання гопака. Ознайомлення та вивчення гопака з репертуару відомих ансамблів народного танцю.

Практична частина. Розучування основних рухів та комбінацій танцю «Гопак». Відпрацювання парних рухів, чоловічого та жіночого соло у танці, віртуозних рухів (обертань, стрибків, трюкової техніки). Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання технічної майстерності виконання українського народного танцю «Гопак».

3. Італійський танець «Тарантелла» (16 год.)

Теоретична частина. Загальна характеристика італійського народного танцю «Тарантела» і його музики. Характеристика танцювальної лексики та манери виконання танцю «Тарантела».

Практична частина. Розучування основних рухів та комбінацій танцю «Тарантелла». Відпрацювання рухів з використанням тамбурина. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання технічної майстерності виконання танцю «Тарантела».

4. «Арагонська хота» (16 год.)

Теоретична частина. Загальна характеристика іспанського народного і сценічного (академічного) танцю. Характеристика танцювальної лексики та манери виконання танцю «Арагонська хота».

Практична частина. Розучування основних рухів та елементів танцю «Арагонська хота». Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання технічної майстерності виконання танцю «Арагонська хота».

5. Хореографічна композиція «На Івана, на Купала» (16 год.)

Теоретична частина. Відображення літніх обрядів і свят в народній хореографії. Сюжетно-образний зміст хореографічної композиції «На Івана, на Купала».

Практична частина. Розучування основних рухів та комбінацій хореографічної композиції хореографічної композиції «На Івана, на Купала». Відпрацювання художніх образів сюжетного змісту композиції. Вироблення ритмічної та динамічної узгодженості рухів та комбінацій танцю. Відпрацювання технічної та акторської майстерності виконання хореографічної композиції «На Івана, на Купала».

6. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- основи імпровізації;
- професійні вимоги до артистів хореографічного жанру.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- співпрацювати з партнерами в ансамблі;
- органічно існувати на сцені в заданому образі із застосуванням отриманих знань і навичок.

Вихованці мають набути досвід:

- аналізу хореографічного матеріалу професійних виконавців;
- оцінювання власних перспектив, долання психологічних та професійних труднощів, вирішення творчих проблем.

Дев'ятий рік навчання, вищий рівень

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	«Половецькі пляски» з опери «Князь Ігор»	4	26	30
3.	Уривок з балету «Лілея»	2	16	18
4.	Гопак із опери «Запорожець за Дунаєм»	2	18	20
5.	Підсумок	-	2	2
Разом:		10	62	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Організаційні питання. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

2.«Половецькі танці» з опери «Князь Ігор» (30 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення зі змістом балетного фрагменту «Половецькі танці» з опери О. Бородіна «Князь Ігор». Перегляд наочних відеоматеріалів зразків кращих постановок балетного фрагменту «Половецькі танці».

Практична частина. Розучування сцен балетного фрагменту «Половецькі танці». Відпрацювання художніх образів сюжетного змісту кожної сцени окремо. Відпрацювання технічної та акторської майстерності виконання сцен балетного фрагменту «Половецькі танці».

3.Уривок з балету «Лілея» (18 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення зі змістом балету «Лілея» К.Данькевича за однойменною баладою Т.Шевченка. Перегляд фільму-балету «Лілея» (постановка В.Вронського, В.Лапокниша) та відеоматеріалів зразків кращих постановок балету «Лілея» та уривків з нього.

Практична частина. Розучування уривку з балетного балету «Лілея». Відпрацювання художніх образів сюжетного змісту уривку. Відпрацювання технічної та акторської майстерності виконання уривку з балету «Лілея».

4. «Гопак» із опери «Запорожець за Дунаєм» (20 год.)

Теоретична частина. Ознайомлення зі змістом опери С. С. Гулака-Артемовського «Запорожець за Дунаєм». Перегляд наочних відеоматеріалів постановки П. Вірським та М. Болотовим «Гопака» в опері «Запорожець за Дунаєм» та інших зразків постановок даного уривку.

Практична частина. Розучування основних і віртуозних рухів танцю «Гопак» з опери «Запорожець за Дунаєм». Відпрацювання художніх образів сюжетного змісту уривку. Відпрацювання технічної та акторської майстерності виконання танцю «Гопак» з опери «Запорожець за Дунаєм».

5. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- професійні вимоги до артистів сцени;
- знати цілий спектр танців і танцювальних рухів.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- створювати художній образ у хореографічних творах класичної спадщини та народного танцювального мистецтва;
- спілкуватися з глядачем;
- підкреслювати свою творчу індивідуальність.

Вихованці мають набути досвід:

- спілкування у різновіковому та різностатевому колективі;
- співпраці з педагогом при постановці концертних номерів.

Десятий рік навчання, вищий рівень НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Хореографічна композиція «Ми з України!»	2	18	20
3.	Хореографічна композиція «Ода життя» з єврейських танців	2	14	16
4.	Циганська сюїта	4	16	20
5.	Сучасна хореографічна композиція «Rock'n'roll»	2	10	12
6.	Підсумок	-	2	2
Разом:		12	60	72

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Теми занять, розклад і форми їх проведення. Організаційні питання. Інструктаж з техніки безпеки життєдіяльності, правила поведінки в залі.

2. Хореографічна композиція «Ми з України!» (20 год.)

Теоретична частина. Сюжетно-образний зміст хореографічної композиції «Ми з України!». Композиційна побудова хореографічної композиції «Ми з України!».

Практична частина. Розучування основних рухів та етюдів хореографічної композиції «Ми з України!». Відпрацювання парних рухів, чоловічого та жіночого соло у танці, віртуозних рухів (обертань, стрибків, трюкової техніки). Відпрацювання технічної та акторської майстерності виконання хореографічної композиції «Ми з України!».

3. Хореографічна композиція «Ода життя» з єврейських танців (16 год.)

Теоретична частина. Сюжетно-образний зміст хореографічної композиції «Ода життя». Стиль та манера виконання єврейських танців.

Практична частина. Розучування основних рухів та комбінацій хореографічної композиції «Ода життя». Відпрацювання технічної та акторської майстерності виконання хореографічної композиції «Ода життя».

4. Циганська сюїта (20 год.)

Теоретична частина. Циганський танець на професійній сцені. Традиційний зв'язок циганського пісні з танцем.

Практична частина. Розучування основних рухів та фрагментів кожного танцю окремо. Відпрацювання технічної та акторської майстерності виконання циганської сюїти.

5. Сучасна хореографічна композиція «Rock'n'roll» (12 год.)

Теоретична частина. Особливості характеру виконання хореографічної композиції «Rock'n'roll».

Практична частина. Розучування основних рухів та комбінацій хореографічної композиції «Rock'n'roll». Відпрацювання парних рухів та акробатичних елементів. Відпрацювання технічної та акторської майстерності виконання сучасної хореографічної композиції «Rock'n'roll».

6. Підсумок (2 год.)

Практична частина. Підбиття підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці повинні знати і розуміти:

- різні напрямки хореографії;
- елементи і комбінації класичного, дуетного, народно-сценічного та характерного, історико-побутового танців, сучасних видів хореографії.

Вихованці повинні вміти і застосовувати:

- розкривати внутрішній психологічний зміст танцю як важливої форми самовираження;
- здійснювати підготовку концертних номерів під керівництвом педагога;
- професійно виконувати основні елементи і комбінації класичного, дуетного, народно-сценічного та характерного, історико-побутового танців, сучасних видів хореографії.

Вихованці мають набути досвід:

- володіння теоретичними знаннями та практичними вміннями з усіх видів підготовки, необхідних для вступу профільний вищий навчальний заклад;
- створювати художній образ у хореографічних творах класичної спадщини, народного танцювального мистецтва та сучасних постановок.